

asunto + työ
= Homma himaan

Opas nuoren onnistuneeseen ja
antoisaan työskentelyyn asuinyhteisössä

Kirjoittajat: Ella Lautaniemi ja Martta Pirttioja
Taitto: Martta Pirttioja
Yhteydenotot: hommahimaan@gmail.com
Painopaikka: AM Digipaino, 2018

Kuvat esiintymisjärjestyksessä:

kansi: Rafael Lodos on Unsplash
sisäkansi: Jim Flores on Unsplash
Nathan Dumlao on Unsplash
Clem Onojeghuo on Unsplash
Liam Martens on Unsplash
Alex Sorto on Unsplash
Tom Cochereau on Unsplash
Daniil Kuzelev on Unsplash
Melody jacob on Unsplash
Tyler Nix on Unsplash
Etty Fidele on Unsplash
Marcos Amaral on Unsplash
Elijah M. Henderson on Unsplash
Mark Jefferson Paraan on Unsplash
Lucas Lenzi on Unsplash
Alekzan Powell on Unsplash
Jakob Owens on Unsplash
Katerina Radvanska on Unsplash
Valerie Elash on Unsplash
Anna Sullivan on Unsplash
Ayo Ogunseinde on Unsplash
Emma Frances Logan on Unsplash
Chelms Varthoumlien on Unsplash
Blake Cheek on Unsplash
takakansi: Nina Strehl on Unsplash

Homma himaan -manuaali

Opas nuoren onnistuneeseen ja
antoisaan työskentelyyn
asuinyhteisössä

Homma himaan -tiimi

Homma himaan -palvelua on kehitetty monialaisen tiimin voimin. Osa tiimiläisistä on osallistunut palvelun kehittämiseen palkattuina työntekijöinä, kun taas toiset ovat olleet mukana kiinnostuksesta edistää tärkeäksi kokemaansa palvelua.

Tiimin lisäksi palvelun kehittämisessä on ollut mukana kumpani organisaatioidemme edustajia sekä kokeiluissa mukana olleita nuoria.

Tiimiläiset kuvassa vasemmalta oikealle:

Jyri Rasinmäki
Minsu Kuusisto

Ella Lautaniemi
Alexi Rytönen

Martta Pirttioja
Miki Mielonen

Mukana ovat olleet myös

Vilja Kamppila ja YC Felin

Esipuhe

Homma himaan -toimintamalli sai alkunsa, kun Helsingin kaupungin Oman muotoinen koti -hankkeen ympärille koottu työryhmä pohti keinoja asunnottomuuden ehkäisyyn. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että vaikka asunto ensin -periaate on hyvä, on työn merkitys myös keskeinen kokonaisvaltaisen elämänhallinnan kannalta. Syntyi ajatus palvelumallista, jonka kautta voisi saada asunnon ja samalla työn, jolla rahoittaa asumistaan. Rutiinien ja tulojen avulla asumisesta tulee suuremmalla todennäköisyydellä pysyvää.

Samoihin aikoihin julkistettiin Vuosisadan rakentajat -ideakilpailu, jossa haettiin ideoita tulevaisuuden nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämiseksi. Meille oli heti selvää, että palvelullamme olisi mahdollisuuksia nuorten haastavan asumistilanteen ratkaisussa. Laitoimme hakemusta sisään - ja pääsimme finaaliin. Idea sai nimen, Homma himaan, ja alkoi yli puolen vuoden urakka sen kehittämiseksi.

Kilpailu ei poikinnut meille rahoitusta, mutta olemme jatkaneet työskentelyä Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskusten hanketuella ja vapaaehtoisvoimin. Uskomme mallimme mahdollisuuksiin osana uutta asumiskulttuuria ja auttamassa nuoria onnistuneeseen asumiseen. Työn ja asumisen uusia tuulia ja niiden yhdistämistä pohtivat juuri nyt monet tahot Suomessa ja muualla maailmassa ja malleja on monia. Myös Homma himaan on herättänyt laajaa kiinnostusta ja olemme saaneet runsaasti yhteydenottoja sekä kotimaasta että maailmalta. Homma himaan haluaa toimintamallina koota yhteen erilaisia tapoja toteuttaa asumisen ja työn yhdistelmiä. Siksi olemme koonneet tähän manuaaliin esimerkkejä vastaavasta toiminnasta ja omien kokeilujemme kautta saadut kokemukset.

Esittelemme omien kokemustemme mukaan kootun Homma himaan -työkalupakin, jonka tarkoitus on nostaa esiin rakennuspalikoita, jotka mielestämme takaavat onnistuneen työn ja asumisen yhdistelmän nuorelle. Olemme myös eritelleet hyötyjä, joita toiminnasta syntyy kullekin mukana olevalle taholle.

Vaikka toimivia tapoja on useita, Homma himaan -ajattelun ytimessä on aina kaksi asiaa:

1. Hyvän tekeminen naapureille tai laajemmin yhteisöön. Uskomme erilaisten ihmisten yhteen tuomisen olevan toimintamallin ydin.

2. Palvelumme on pomppulauta elämässä eteenpäin. Kun nuorella on asunto ja mielekkääksi koettua työtä ja tekemistä, muutkin asiat loksahtelevat paikoilleen.

Toivomme, että tämä julkaisu inspiroi monia toimijoita edistämään uusia, joustavia asumis- ja työskentelytapoja, jotka sopivat erityisesti nuorille.

Sisällys

1. Tausta	9
2. Visio, tavoitteet ja hyödyt	27
3. Tehdyt kokeilut	40
4. Mitä kokeiluista opittiin?	45
5. Homma himaan työkalupakki	55
Liitteet ja Lähteet	62

Esimerkkejä työtehtävistä

Runko nuoren rekrytointihaastattelua varten

Työsopimusmalli

1. Tausta

Nuorten asuminen Suomessa nyt

Suomi on tällä hetkellä ainoa EU-maa, jossa asunnottomuus on vähentynyt [1]. Hyvistä tuloksista on kiittäminen määrätietoisesti sovellettua asunto ensin -periaatetta. Myös nuorten asunnottomuutta on onnistuttu kitkemään, mutta vuodesta 2016 vuoteen 2017 alle 25-vuotiaiden asunnottomuus kuitenkin nousi.

Yksineläviä asunnottomia nuoria oli vuonna 2017 1585 henkeä [2]. Tilastoihin ei kuitenkaan lueta vanhempien luona asuvia nuoria, joihin lukeutuu myös sellaisia, jotka eivät asu lapsuudenkodissaan omasta tahdostaan, vaan omaan kotiin muutto on syystä tai toisesta estynyt. Asunnottomista valtaosa, 84 % [2], majoittuu tuttujen ja sukulaisten luona – kuten todennäköisesti myös asunnottomista nuorista. Osa vanhempiensa asunnon ahtaaksi kokevista nuorista asuu myös ystävien sohvilla, mutta on edelleen kirjoilla vanhempiensa osoitteessa. Asunnon tarpeessa olevia nuoria onkin todennäköisesti enemmän kuin tilastot antavat ymmärtää.

Asunnottomien nuorten määrä oli kasvanut etenkin Helsingissä ja muissa suurissa kaupungeissa. Suurin syy itsenäistymisen viivästymiseen ovatkin korkeat asumiskustannukset ja suuri kilpailu pienistä asunnoista. Nuoret ovat erityisen heikossa asemassa vuokrien nuostessa, koska heidän taloudellinen tilanteensa on usein epävakaaampi kuin muilla ikäryhmillä.

Oma asunto ei tunnukaan epävakaaassa tilanteessa järkevältä ratkaisulta. Nuoret jäävät myös väistämättä altavastajien asemaan kilpailussa vuokra-asunnoista vapailla markkinoilla, eikä nuorisoasuntoja riitä kaikille. Esimerkiksi Tanskassa asuntojen hinnat ovat kaupunkialueilla vielä Suomeakin korkeampia ja se näkyy nimenomaan nuorten heikentyneenä asumistilanteena [1]. Suomessa vastaavaa kehitystä on jo havaittavissa etenkin pääkaupunkiseudulla [3].

Vaikka asuntojen hintataso onkin keskeisessä roolissa asunnottomuuden ehkäisyssä, pelkät edulliset asunnot eivät ratkaise nuorten asunnon saantiin ja itsenäistymiseen liittyviä ongelmia.

Jos nuorella ei ole elämässään riittävästi mielekästä tekemistä eikä taloudellista turvaa, ovat lähtökohdat vuokranmaksulle heikot.

Eurostatin [4] mukaan nuorista (20–24-vuotiaat) miehistä 15,7 % ja naisista 13,5 % on opiskelun ja työelämän ulkopuolella. Vuoden 2017 aikana perustoimeentulotuen varassa oli 18–24-vuotiaista nuorista aikuisista yli 79 000. Myös niille nuorille, jotka ovat mukana opiskelu- ja työelämässä, saattaa kerralla maksettava takuuvuokra tai yllättävä elämänmuutos, kuten parisuhde-ero, aiheuttaa taloudellisesti haastavan tilanteen.

Nuoret myös muuttavat paljon joko opintojen tai muiden mahdollisuuksien perässä. Muuttuvat elämäntilanteet tarkoittavat myös muuttuvia tuloja, eivätkä nuoret voi kilpailla vapailla vuokramarkkinoilla vakituisessa työssä olevien aikuisien kanssa – etenkin kalliilla kaupunkiseuduilla. Opiskelija- ja nuorisotasuntoja ei niitäkään riitä kaikille halukkaille. Osa nuorista jääkin ikävään väliinputoajan asemaan.

Nuorten työllisyys Suomessa nyt

Asunnottomuuden lisäksi myös nuorten työllisyystilanne on Suomessa paranemaan päin. Mutta kuten ministeri Jari Lindström kirjoitti työ- ja elinkeinoministeriön TEMatiikkaa-bloggissa [5], on yksikin työtön nuori liikaa. Maaliskuussa 2018 15–24-vuotiaita työttämiä nuoria oli 74 000. Työttömyysaste oli 24,1 prosenttia [6]. Vuoden 2017 lopussa alle 30-vuotiaita, joiden työnhaku oli kestänyt jo yli 12 kuukauden ajan oli 7 500 henkeä [5]. Vuosi on nuoren elämässä pitkä aika ja hidastaa itsenäistymistä ja tulevaisuuden suunnittelua.

Nuorille on tarjolla runsaasti erilaisia ohjaavia palveluita, mutta runsaus on myös haaste: nuoren voi olla vaikea löytää oikeaa tukea oikeaan aikaan. Ohjaamot ja toisaalta myös Me-säätien Me-talot [7] ovat askel oikeaan suuntaan palvelupisteiden integroimisessa. Tällaiselle toiminnalle on kuitenkin edelleen tilausta, jotta myös nuoret, joiden tilanne vaatii enemmän tukea, löytäisivät itselleen sopivat polut työllistymiseen.

Homma himaan -blogissa sanottua

"[...] Poliitiikan pitää luoda puitteet toteuttaa uutta ketterästi ja koko yhteiskuntaa hyödyttäen. Köyhyyteen ja eriarvoisuuteen liittyvät kysymykset ovat harvoin vain taloudellisia, taustalla voi olla niin yhteisöistä syrjään jäämistä, yksinäisyyttä kuin esimerkiksi sosiaalisten tilanteiden pelkoa ja elämästä puuttuvia luottamuksellisia suhteita muihin ihmisiin. Muutuva työ ei myöskään lupaa kaikille vakiduunia, ei vaikka takataskussa olisi korkeakin koulutus. Tarvitaan siis malleja, joissa asumiseen ja työhön liittyviä kysymyksiä voidaan yhdistää, joissa asukkailla on mahdollisuus oman tekemisensä kautta luoda lisäarvoa koko asumisyhteisölle. Kaikilla ei ole varaa mielenkiintoihin ja tärkeisiin ryhmärakennushankkeisiin, mutta kaupunki on myös täynnä tyhjiä tiloja, joita yhdessä suunnittelemalla saisimme yhä useammalle kodin. Uusia tekemisen tapoja suosivaa toimintakulttuuria kannattaa edistää, sillä haastavassakin tilanteessa olevat ihmiset kyllä pystyvät ja kykenevät, kyse on usein mahdollisuuksista ja luottamuksesta. Poliitiikan ja hallinnon täytyy antaa tilaa molemmille, oli kyse sitten jäykkien normien tai ajatusmallien purkamisesta. [...]"

Maria Ohisalo
Vihreiden varapuheenjohtaja
Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen
köyhyystutkija

Mitä pitäisi tehdä, jotta nuoret saisivat tarvitsemaansa tukea?

Vaikka on kiistatta tärkeää taata kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus tuetulla vuokra-asuntotuotannolla sekä voimakkaalla asuntorakentamisella ylipäänsä etenkin kasvavilla kaupunkiseuduilla, on asumisneuvonnalla myös valtava merkitys asunnottomuuden ehkäisyssä ja asumistilanteen parantamisessa [8]. Asumis- ja taloudenhallintaneuvontaa pitäisi olla paremmin saatavilla myös vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa asuville, sillä myös häädöt keskittyvät vapaarahoitteisiin kohteisiin [2].

Tällä hetkellä asumisneuvonta ja muu elämänhallinnallinen tuki kuuluvat lähinnä nuorisoasumiseen keskittyvien toimijoiden sekä muiden sosiaalista ja yhteisöllistä asumista toteuttavien organisaatioiden palveluihin. Ongelmiin asumisen järjestämisessä liittyvät myös muilla elämänalueilla olevat hankalat tilanteet, jonka takia eri osastoihin jaetut yhteiskunnan tukipalvelut eivät mahdollista ennaltaehkäisyä [8].

Matalan kynnyksen “yhden luukun” -periaatteella toimiville neuvontapalveluille onkin selvästi kysyntää ainakin nuorten keskuudessa.

Tämän todistaa tällaisia palveluita tarjoavien Ohjaamoiden kävijäluvut: vuonna 2017 Ohjaamossa vieraili 120 000 nuorta, jonka lisäksi neuvontaa oli puhelimitse ja sähköisesti. Ohjaamosta apua hakevien nuorten kysymykset keskittyivät erityisesti työhön, koulutukseen, talouden hoitoon ja hyvinvointiin. Asuminenkin löytyy listalta, mutta myös kaikki edellä mainitut ovat sidoksissa onnistuneeseen itsenäiseen asumiseen. [9]

Asumiseen liittyvälle neuvonnalle on siis tarvetta syrjäytymisen ehkäisyssä ja hyvinvoinnin lisäämisessä, mutta se säästää myös selvää rahaa: vuonna 2015 asumisneuvonnan avulla Helsingin kaupungin vuokra-asuntoyhtiöt säästivät 1,5 miljoonaa euroa. [2, 8, 10]

Keväällä 2018 julkaistiin pääministeri Juha Sipilän asettaman eriarvoisuutta käsittelevän työryhmän loppuraportti [4]. Raportissa käsiteltiin laajasti myös asumiseen ja nuorisoon liittyviä teemoja. Raportin mukaan peräti 10–20 % lapsista ja nuorista ei saa riittävästi tukea lähiyhteisöltään.

Mielekäs tekeminen ja yhteisö, johon tuntee kuuluvansa on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää myös nuoren aikuisen elämässä.

Jotta eriarvoistumista voitaisiin yksilötasolla ehkäistä tarvitaan rakenteita ja hankkeita, jotka tukevat elämänhallinnan kokemusta ja tarjoavat onnistumisen kokemuksia arjessa. Kokemus oman arjen hallinnasta ja omista vaikutusmahdollisuuksista vaatii erilaisia toimintatapoja ja tukea eri elämänvaiheissa. Vuoden 2016 nuorisobarometrin mukaan nuorten usko tulevaisuuden Suomeen ja luottamus kanssaihminen apuun ja tukeen on alkanut horjua [11]. Tällä hetkellä nuorten näkökulmasta rakenteet, jotka luovat omanarvon tuntua ja tulevaisuususkoa eivät siis ole ainakaan täysin kunnossa.

Miten Homma himaan vastaa nuorten asumisen ja työnteon haasteisiin?

Ohjaamot ovat mainio esimerkki helposti lähestyttävästä tahosta, joka ei pompottele nuorta viraston luukulta toiselle. Työn ja asunnon etsinnässä turvaudutaan kuitenkin pääasiassa perinteisiin välityskanaviin ja neuvotaan ja ohjataan nuoria löytämään ne.

Homma himaan vie ajatuksen astetta pidemmälle ja mahdollistaa asumisen ja työn järjestymisen yhdellä hakemuksella ja takaa sekä vuokra- että työsopimuksen alkamisen samanaikaisesti. Koska työnantaja on samalla myös vuokranantaja, voi parhaassa tapauksessa yhdeltä henkilöltä saada vastauksen moneen mielestä askarruttavaan kysymykseen. Myös Homma himaan -työntekijä toimii helppona ja jo ehkä hakuvaiheesta tuttuna tukihenkilönä, jonka kautta asioita vuokran- ja työnantajan kanssa voi olla mukavampi hoitaa.

Homma himaan -mallissa nuoren läsnäolo asuinyhteisössä ei rajoitu vain asumiseen, vaan nuori myös tekee työtä ympäristössä ja asukkaiden kanssa.

Homma himaan -mallin kautta nuori saa näkyvän roolin osana yhteisöä ja se auttaa tutustumaan naapureihin ja alueen toimijoihin nopeasti. Nuori myös sitoutuu tiukemmin asuntoon ja työsuheeseen. Lisäksi nuorelle tarjoutuu mahdollisuus luoda uudenlaisia tukiverkostoja. Tämä voi olla hyvin tärkeää esimerkiksi nuorelle, joka muttaa uuteen kuntaan opintojen tai muiden mahdollisuuksien perässä.

Olennaisena osana Homma himaan -työskentelyä on nuorten mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä. Tavoitteena on luoda tilanne, jossa nuori kokee voivansa kehittää omaa työnkuvaansa ja ehdottaa uusia työtehtäviä. Tämä takaa nuorelle mahdollisuuden löytää aidosti mielekästä tekemistä ja hyödyntää omaa osaamistaan ja intohimojaan omassa työssään.

Millaisia asumisen ja työnteon kokeiluja maailmalla on nyt?

Asumisen ja työn yhdistämistä pohditaan nyt monessa paikassa. Oma koti ja työ, josta saa toimeentuloa ovat elämän perusrakennuspalikoita, joiden täytyy olla kunnossa, jotta ihminen voi kehittää itseään ja pyrkiä kohti tavoitteitaan. Asuminen ja työ ovat myös sidoksissa toisiinsa, joten niiden yhdistäminen kiinnostaa asioiden parissa työskentelviä tahoja.

Yhteisöllisyys myös lisää asumisviihtyvyyttä ja luo pidempiä vuokrasuhteita, mistä on etua vuokranantajille. Asukkaiden työskentely asuinalueellaan on nähty yhtenä mahdollisuutena edistää yhteisöllisyyttä. Ympäri maailmaa onkin kokeiltu erilaisia tapoja linkittää asumiseen myös työtä. Tähän kapaleeseen olemme koonneet esimerkkejä inspiroivista toimintamalleista.

Opiskelijat palvelutalossa: Humanitas Deventer

Hollannin Deventerissä Humanitas-palvelutalossa asuu kuusi opiskelijaa, joiden ei tarvitse maksaa vuokraa lainkaan. Asumisensa vastineeksi he viettävät aikaa 150 iäkkäämmän naapurinsa kanssa vähintään 30 tuntia kuukaudessa. Nuorten pääasiallinen tehtävä on olla hyviä naapureita, mutta myös esimerkiksi valmistaa illallinen talon asukkaille.

Koska resurssit vanhusten hoitoon ovat myös Hollanissa tiukalla, ei hoitajilla välttämättä ole aikaa yksilölliseen ja kiireettömään kanssakäymiseen. Nuorten avulla tällaista palvelua voidaan tarjota hyvin pienillä kustannuksilla. Nuorten rooli on myös erilainen verrattuna muuhun henkilökuntaan, koska he myös asuvat talossa.

Vuokranalennusta yhteisötyöllä: Trudo Eindhovenissa

Woensel West Hollannin Eindhovenissa oli ennen Philipsin työntekijöiden asuinalue, mutta myöhemmin sinne alkoi kasautua sosiaalisia ongelmia. Trudo-niminen järjestö hankki asunnot itselleen ja alkoi tarjota asuntoja sillä ehdolla, että asukas tekee kymmenen tuntia kuukaudessa vapaaehtoistyötä alueella. Jos tämän suoritti, sai vuokrastaan sata euroa alennusta. Malli on houkutellut alueelle paljon nuoria, jotka myös usein asettuvat naapurustoon pysyvästi. Uudet asukkaat valitaan haastattelujen kautta nykyisten asukkaiden kanssa. Painotuksena valinnassa on kiinnostus kehittää asuinaluetta ja työskennellä sen hyväksi. Toiminnan kautta alue on rauhoittunut ja ihmiset viihtyvät.

Vuokranmaksua kotitöitä tekemällä: Nesterly

Nesterly-palvelu tukeutuu digitaaliseen alustaan, jonne ihmiset, joilla on ylimääräistä tilaa asunnoissaan voivat laittaa huoneen tarjolle. Huoneen tarjoajat ja asukasehdokkaat voivat alustan kautta chattailla ja sopia tapaamisen, jotta sopivat kämppikset löytyvät. Nesterly hoitaa rahaliikenteen, tarjoaa sopimusmallit ja 24h-tuen.

Palvelu ei ole kuitenkaan pelkkää tavanomaista alivuokraamista. Vuokralainen voi alentaa vuokraansa tekemällä sovituja kotitöitä. Näin esimerkiksi opiskelija voi saada halvempaa asumista alueelta, johon hänellä ei muuten olisi varaa. Suuret asunnot, joissa on käyttämättömiä huoneita, kuuluvat usein taas iäkkäämmille henkilöille, joiden lapset ovat jo muuttaneet pois. Heille vuokratulot eivät välttämättä ole yhtä tärkeitä kuin apu kotitöissä ja seura, jota he kämppäkeverilta saavat.

Asukasisännöintiä Hoasilla

Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö (Hoas) on tehnyt paljon erilaisia opiskelija-asumisen laatua lisääviä kokeiluja. Yksi niistä on asukasisännöinti ja -emännöinti. Tarkoituksena on, että opiskelija muuttaa asumaan kohteeseen, jossa asuu paljon vaihto-opiskelijoita ja toimii heidän tuutorinaan sen lisäksi, että on tavallinen naapuri.

Työtehtäviin kuuluu avustamista arjen pulmissa, viestintää Hoasin ja asukkaiden välillä ja tapahtumien järjestämistä ja niistä tiedottamista. Isännät ja emännät saavat palkkaa työstään, mutta maksavat vuokransa itse. Päämääränä on integroida vaihto-opiskelijat heti mukaan asuinyhteisöön ja uuteen kotikaupunkiin sekä tutustuttaa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Työtä omille asukkaille: Y-Säätiön Uuras

Y-Säätiö on yhdessä Demos Helsingin kanssa panostanut paljon asukkaidensa työtoimintaan. Uuras-toiminnassa on tarkoitus tukea asukkaita löytämään juuri heille sopiva asumisen ja työn tasapaino. Työtoiminnan kautta työtön saa työtä ja pienituloisen lisäänsiota. Toiminnan kautta osa toimitilahuollosta ja vihertöistä on saatu hoidettua kokonaan asukasvoimin.

Y-Säätiöllä toimii myös työtalkkari, jonka tehtävänä on löytää uusia työtehtäviä asukkaille ja lisätä niitä työpankkiin. Työtalkkari myös koordinoi työpankin kautta tehtäviä työsuoritteita ja erilaisia työryhmiä, kuten remonttiryhmää. Tähän mennessä työtehtävät ovat olleet enemmän siivoukseen ja muuhun huoltoon liittyviä, mutta myös Homma himaan -mallille tyyppillistä naapuriapua ollaan tutkimassa vaihtoehtona laajemminkin osana Y-Säätiön työtoimintaa. Homma himaan onkin tehnyt yhteistyötä myös Y-Säätiön kanssa.

Oman muotoinen koti

Homma himaan -palvelun taustalla vaikuttavat Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskuksen alla toimineen Oman muotoinen koti -hankkeen työ ja opit. Oman muotoisen kodin tarkoituksena oli etsiä uusia ratkaisuja alle 25-vuotiaiden vaikeaan asumistilanteeseen. Eri asumistoimijoiden kanssa yhdessä toteutetun hankkeen perimmäisenä tarkoituksena oli, että jokaisella nuorella olisi koti. Hanke kehitti uusia ratkaisuja nuorten asumiseen yhdessä nuorten kanssa. Kokeiluisa painottuivat muun muassa tyhjien tilojen parempi käyttö, yhteisöllisyys ja auttaminen sekä loppuvaiheessa naapurustoon sijoittuva työ.

Ajatus yhdessä asumisesta, naapureiden auttamisesta tai omassa asuinyhteisössä työskentelystä ei tietenkään ole mitenkään uusi. Yksinasumisen yleistyttyä ja perinteisten talkkareiden katoamisen myötä moni saattaa kuitenkin olla vieraantunut näistä ajatuksista. Oman muotoisessa kodissa testattiin erilaisten kokeilujen kautta, millaiset tavat asua voisivat helpottaa nuorten haasteita asunnon löytämisessä ja toisaalta voisiko näistä tavoista asua syntyä myös jotain laajempaa hyötyä.

Homma himaan -blogissa sanottua

"[...] Vuonna 2013 vierailimme Helsingin nuorisolautakunnan kanssa Amsterdamissa. Vuokrataloalueelle oli järjestetty lastenhoito siten, että sitä pyörittäneet yliopisto-opiskelijat saivat vastineeksi maksuttoman asumisen. Kuten Amsterdamin kaupungin edustaja totesi, mallissa voittavat kaikki: korkeakoulutettuja saadaan matalan koulutuksen alueille, iltapäiväkerhot voidaan tuottaa edullisesti ja opiskelijat joutuvat ottamaan vähemmän lainaa.

Vastikkeellista asumista edistävät ratkaisut kuten paljon näkyvyyttä saanut Oman muotoinen koti muistuttavat, että yhteiskunta ei ole tuotantolinjasto, jossa toisessa paikassa laitetaan aineksia sisään ja toisessa päässä korjataan tulokset. Todellinen yhteiskunta on lähempänä puutarhaa, jossa kaikkien tekemiset vaikuttavat kaikkiin ja samat tahot sekä saavat että antavat. Vastikkeellinen asuminen muistuttaa myös merkityksellisen tekemisen ja antamisen valtavasta voimasta. [...]"

Tommi Laitio
toimialajohtaja
Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Nuoret palvelutaloissa

Oman muotoisen kodin kokeiluista ehdottomasti eniten huomiota, niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin, on herättänyt nuorten ja vanhusten yhteisasuminen palvelutalossa. Käytännössä siis nuoret ovat saaneet asua palvelutalon edullisissa asunnoissa sillä ehdolla, että viettävät noin viisi tuntia viikossa aikaa palvelutalossa asuvien ikäihmisten kanssa.

Yhteinen aika on voinut sisältää esimerkiksi kyläilyä vanhempien asukkaiden luona tai osallistumista palvelutalon kerhoihin, tapahtumiin ja retkiin. Nuorten asumista palvelutaloissa voidaan pitää onnistuneena konseptina, sillä toiminta on jatkunut itsenäisenä osana palvelutalon toimintaa myös hankkeen päättymisen jälkeen. Lisäksi malli on levinnyt myös muualle ja nuoret asuvat vanhusten palvelutaloissa esimerkiksi Oulussa, Rovaniemellä, Vantaalla ja Porvoossa.

Yhteisöasuminen

Yksi Oman muotoinen koti-hankkeen ajatuksista on ollut tyhjien tilojen parempi hyödyntäminen. Käytännössä tätä kokeiltiin asuttamalla nuoria Helsingin kaupungin entiseen nuorisokotiin, jonka tilat olivat toiminnan päättymisen jälkeen jääneet tyhjiksi. Noin vuoden ajan kestäneen kokeilun aikana yhteisössä asui kerrallaan jopa yhdeksän nuorta.

Kausiasuminen

Yhteisöllistä asumista on toteutettu Oman muotoinen koti -hankkeessa myös kesätöihin yhdistyvän kausiasumisen kautta. Nuoret ovat asuneet useampana kesänä yhteisöllisesti kesätyöpaikkansa yhteydessä ja harjoitelleet työn ohella myös asumistaitoja, kokeilleet uusia harrastuksia ja viettäneet aikaa yhdessä. Asumiseen on hyödynnetty Helsingin kaupungin tiloja, jotka eivät muuten olisi olleet asumiskäytössä.

Asuminen ja työ

Oman muotoinen koti -hankkeen ajatus asumisen ja työn yhdistämisestä sai alkunsa Hollannin Eindhovenista, missä alueelle muuttaville asukkaille tarjotaan mahdollisuus tehdä vapaaehtoistyötä alueella ja saada tästä hyvästä vuokran alennusta (kts. s. 18).

Oman muotoisessa kodissa lähdettiin vuoden 2016 lopussa suunnittelemaan mallia, jossa kimppekämpissä asuville nuorille maksetaan palkkaa naapurustossa ja asuinalueella tehtävästä työstä. Vuoden 2017 alussa kokeilussa aloitti neljä nuorta, jotka työskentelivät 20 tuntia kuukaudessa ”hyvän naapurin” roolissa.

Asumisen ja työn yhdistäminen tuntui ajatuksena erityisen kiinnostavalta, sillä asuinyhteisöön sijoittuva osa-aikatyö turvaa toimeentuloa esimerkiksi opiskelijalle tai muuten muuttavassa elämäntilanteessa olevalle nuorelle. Lisäksi malli tuottaa uudenlaista työtä sekä yhteisöllisyyden kulttuuria naapurustoihin. Tästä syystä konseptia haluttiin viedä eteenpäin ja sitä lähdettiin edistämään Homma himaan -nimen alla.

Vuosisadan rakentajat ja Homma himaan

Lokakuussa 2016 lanseerattiin Vuosisadan rakentajat -ideakilpailu, jonka takana oli yli 40 apurahasäätiötä ja rahastoa. Tavoitteena oli Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi löytää uusia innovatiivisia avauksia nuorten paremman tulevaisuuden mahdollistamiseksi. Oman muotoisen kodin kautta muodostunut työryhmämme päätti laittaa hakemuksen kisaan asunnon ja työn yhdistävästä mallista. Alkuperäisessä hakemuksessa kuvasimme ideamme näin:

Luomme alustan, joka tukee nuoria itsenäisen elämän alkuun takaamalla nuorille sekä asunnon, työn, että sosiaalisia verkostoja.

Tämä perusajatus on pitkälti säilynyt, mutta emme näe ideamme enää niinkään alustana vaan pikemminkin toimintamallina.

Maaliskuussa 2017 julkistettiin finaaliin päässeet tiimit 326 hakijan joukosta. Tiimimme oli yksi onnekkasta 15:stä ja sai samalla myös nimen: Homma himaan. Maaliskuussa alkoi tiukka puolen vuoden rupeama kehitystyötä, jonka aikana ideat muuttivat muotoa ja lähtivät uusiin suuntiin. Sparrausapua saatiin monilta asiantuntijoilta ja pääsimme pitchaamaan ideamme moneen kertaan.

Kisa tuli päätökseen lokakuussa 2017 ja viisi tiimiä sai säätiöltä rahoituksen toiminnan jatkamiseen. Valitettavasti Homma himaan ei ollut yksi näistä viidestä. Kilpailu antoi kuitenkin paljon ja mahdollisti oman ideamme tarkastelun kriittisesti.

Kun pettymys oli nieltä, alkoi tulevaisuuden pohtiminen. Missä Homma himaan on nyt ja mihin suuntaan sen pitäisi mennä? Mitä sellaista ideastamme jäi puuttumaan, jota voittajaideoissa oli? Käynnistimme arviointityön ja olimme yhteydessä Vuosisadan rakentajien tuomaristoon, säätiöihin ja voittajatiimeihin.

Kisan aikana keskityttiin paljon budjetointiin ja ansaintamallin suunnitteluun. Tiimimme pyrki keksimään perusteluja sille, miksi vuokra-asuntoja tarjoavat organisaatiot tai yksityishenkilöt maksaisivat tarjoamastamme palvelusta sellaisia summia, joiden avulla toimintaa voisi pyörittää. Ajattelimmekin, että Homma himaan voisi olla osin itsestään pyörivä digitaalinen markkinapaikka asunnon ja työn yhdistelmille eikä toiminnan ylläpito siten vaatisi suuria summia.

Kokeilujemme kautta olemme kuitenkin ymmärtäneet, että palvelumme ei toimi ilman huolella tehtyä rekrytointia, kattavaa perehdytystä ja säännöllistä yhteydenpitoa nuorten kanssa. Palvelun suurin kulu onkin henkilöstöresurssit. Näemme myös, että vaikka asunnontarjoajatkin hyötyvät Homma himaan -nuoren palkkaamisesta ja asuttamisesta, rahallisesti eniten hyötyjä syntyy yhteiskunnalle. Palvelumme ei mielestämme voi olla yritys, vaan toimintamallin täytyy olla sisäänrakennettuna julkisiin palveluihin tai osa sosiaalista asunto-tuotantoa toteuttavien organisaatioiden toimintaa.

Vuosisadan rakentajat antoi tiimillemme potkua työskennellä hyvän idean eteen. Kilpailun avulla löysimme mutkan kautta oikean muodon Homma himaan -toimintamallille. Miettimällä palvelumme ansaintamallia tajusimme, että Homma himaan tuskin tulee koskaan olemaan voittoa tuottava yritys. Tarkoituksena on tuottaa yhteiskuntaan hyvää auttamalla nuoria elämässä eteenpäin.

2. Visio, tavoitteet ja hyödyt

Visiomme

Haluamme tarjota nuorille joustavia ja heidän tarpeitaan vastaavia asumis- ja työratkaisuja. Tulevaisuudessa Homma himaan -palvelualusta on nuorelle luonteva paikka aloittaa etsiminen uuden elämänvaiheen ollessa ajankohtainen – kaikkialla Suomessa.

Olemme myös osa laajempaa asumiskulttuurin muutosta. Haluamme nähdä, että tulevaisuudessa on tavallista työskennellä omassa asuinympäristössään yhteisöllisyyden ja viihtyvyyden eteen – ja saada siitä myös palkkaa. Yhteisöllinen asuminen ja Living as a Service -ajattelu nostavat päätään yhteiskunnassamme ja Homma himaan -toimintamallilla on paikkansa osana molempien kehitystä.

Tavoitteet ja kertyvät hyödyt

Yksinkertaisuudessaan Homma himaan -palvelun tavoitteena on tarjota nuorelle joustavia mahdollisuuksia kattaa vuokra-asumisen kustannuksia. Tämä tapahtuu asuinyhteisössä tehtävän osa-aikatyön avulla. Työn osa-aikaisuus mahdollistaa nuorelle myös muiden töiden kokeilemisen, opiskelun ja harrastukset. Palvelumallimme avulla voidaan auttaa nuoria itsenäistymisen alkuun; nuori saa pomppulaudan, jolta ponnistaa kohti seuraavia askeleita elämässään.

Homma himaan -palvelun piirissä olleella nuorella on onnistuneita kokemuksia itsenäisestä asumisesta, työkokemusta ja uusia verkostoja. Pyrkimyksenä on, että nuori voi halutesaan jatkaa asumistaan samassa asunnossa, vaikka työnteke Homma himaan -palvelun kautta loppuisi. Siten nuoren ei tarvitse muuttaa tutusta ympäristöstä pois, vaikka elämäntilanne muuten muuttuisikin.

Homma himaan -toimintamalliin kuuluu neljä osapuolta: nuori, Homma himaan -palvelu työntekijöineen, asunnon ja työn tarjoava taho työntekijöineen sekä nuoren asuinyhteisö, jonka keskuuteen hänen työtehtävänsä sijoittuvat. Asuntoa ja työtä tarjoavasta tahosta puhutaan myös "kumppaniorganisaationa", sillä Homma himaan -palvelun näkökulmasta kyseessä on kumppani, mutta nuorelle kyseessä on siis vuokran- ja työnantaja. Asuinyhteisöstä käytetään myös "naapurusto" käsitettä.

Konseptin hyödyt mukana oleville nuorille ovat ilmeiset, mutta hyödyt eivät kuitenkaan rajoitu pelkästään heihin. Kokeilujemme ja yhteistyökumppaniemme kanssa käytyjen keskustelujen kautta olemme pystyneet osoittamaan lukuisia hyötyjä myös naapurustoille, asuinyhteisöille ja asunnontarjoajille.

Koska Homma himaan -palvelu on vasta pilotointivaiheessa, on yhteiskunnalle kertyviä hyötyjä mahdoton tässä vaiheessa mitata tarkasti. Olemme kuitenkin tavanneet ministeriöiden ja niiden alaisten toimijoiden edustajia ja saaneet paljon rohkaisevaa palautetta. Palveluideallamme nähdään suuri potentiaali nuorten työllisyyskysymysten ratkaisussa, asunnottomuuden poistamisessa, nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä ja miksei myös osana kotouttamistoinenpiteitä.

Homma himaan -toimintamallin tavoitteet

1. Helpottaa nuorten asumistilannetta

Etenkin kasvavilla kaupunkiseuduilla asumiskustannukset ovat nuorille liian korkeat. Näillä alueilla on myös eniten opiskelupaikkoja, mutta edullisempia opiskelija-asuntoja ei riitä kaikille. Toisilla alueilla taas asumiskustannukset eivät välttämättä ole korkeat, mutta työtä, jolla rahoittaa asumistaan ei ole kaikille saatavilla. Homma himaan -palvelun kautta voidaan nuorten asumistilannetta parantaa koko maassa.

Homma himaan -nuorten työtehtävät voivat olla oikeastaan mitä tahansa, mutta tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan tuoda mukaan työtehtäviä, joiden kautta nuori on näkyvä osa yhteisöä.

2. Luoda työnteon muoto ja uusia työtehtäviä, jotka joustavat elämäntilanteen mukaan

Nuorten elämä on usein hektistä. Opiskelun ja työnteon ohella olisi jätettävä aikaa harrastuksille ja ystävien ja perheen kanssa vietettävälle ajalle. Tarjoamalla työtehtäviä, joita voi aikatauluttaa omaan elämään sopiviksi ja tehdä oman kodin läheisyydessä, voidaan nuorten kiireistä elämäntilannetta helpottaa. Luomalla uudenlaisia työpaikkoja asuinyhteisöissä tehtävän työn avulla voidaan parantaa nuorten työllisyyttä alueilla, joilla työpaikkoja ei ole kaikille tarjolla.

3. Tarjota nuorille mielekkäitä ja merkityksellisiä työtehtäviä – reilulla palkalla

Opintojen ohelle ei ole aina helppoa löytää työtä, joka tuntuisi omalta. Nuorilla on oikeus työhön, josta he nauttivat ja jossa kokevat kehittyvänsä. Homma himaan laajentaa osa-aikatyön tarjontaa, jotta kaikille löytyisi inspiroivaa tekemistä. Takaamme sopimuksissamme myös reilun palkkauksen ja nuorelle aitoja mahdollisuuksia suunnitella omaa työntekoaan ja kehittää työnkuvaansa.

4. Kehittää toimintamallia, joka lisää yhteisöllisyyttä

Homma himaan -nuorten työtehtävät voivat olla oikeastaan mitä tahansa, mutta tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan tuoda mukaan työtehtäviä, joiden kautta nuori on näkyvä osa yhteisöä. Käyttämällä työaikaansa naapurien auttamiseen, heidän kanssaan ajan viettämiseen ja vaikka tapahtumien järjestämiseen tai talotoimikunnan perustamiseen, voi nuori olla edesauttamassa myös muiden asukkaiden tutustumista toisiinsa. Tuloksena on parhaimmillaan hyvin toimiva yhteisö, jossa asukkaat viihtyvät.

Kuka hyötyy ja miten?

Nuoret

Homma himaan -palveluidea on tarkoitettu nimenomaan nuorille ja suunniteltu vastaamaan heidän tarpeisiinsa. Päivänselviä hyötyjä ovat tietysti oma koti ja työpaikka – ja niiden hoituminen samanaikaisesti. Työpaikka auttaa vuokranmaksussa ja tuo taloudellista turvaa, joka siivittää nuoren hyvän itsenäisen elämän alkuun. Monelle nuorelle asunnon ja työn etsimiseen kuluu paljon aikaa ja energiaa, eikä muiden tulevaisuuden suunnitelmien tekemiseen niitä välttämättä riitä.

Asuinyhteisössä tehtävän työn kautta nuori saa myös ainutlaatuista työkokemusta, joka varmasti erottuu CV:stä ja herättää kiinnostusta. Oman ajan hallinta ja työtehtävien kehittäminen ovat myös tärkeitä työelämätaitoja. Osassa tähän astisista kokeiluista on hyödynnetty kevytyrittäjyyttä, joka sekin takaa nuorille konkreettista osaamista.

Naapurustossa tehtävän työn kautta nuori tapaa monenlaisia ihmisiä ja kerryttää verkostoja ja sosiaalisia taitoja. Niistä on hyötyä sekä integroitumisessa omalle asuinalueelle että myöhemmin elämässä. Naapurit, vuokranantaja (joka on myös työnantaja) ja Homma himaan työntekijät muodostavat nuorelle tiiviin tukiverkon sekä työelämään että asumiseen liittyvissä asioissa. Homma himaan -työntekijä voi auttaa nuorta löytämään vastauksen myös muihin arjen kysymyksiin.

Nuori hyötyy myös kodin lähellä tehtävän työn joustavuudesta. Nuori voi myös hyödyntää omaa osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan omassa työssään, mikä tarjoaa pystyvyyden kokemuksia.

Asuinyhteisöt

Asuinyhteisöt hyötyvät siitä, että samassa talossa tai pihapiirissa asuu henkilö, jolla on luonteva yhteys vuokranantajaan. Tämä on erityisen hyödyllistä taloissa, joissa asuu paljon nuoria. Viestin välittäminen vertaisen kautta on usein helpompaa kuin suoraan vuokranantajalle ja Homma himaan -nuori voi myös itse vastata moniin asukkaiden mieltä askarruttaviin kysymyksiin.

Tuttu naapuri lisää myös sosiaalista kanssakäymistä yleisesti, kun ainakin yksi naapureista on tuttu. Nuori voi myös osana työtään järjestää tapahtumia ja muuta asukkaita yhteen keräävää toimintaa. Nuori voi myös rohkaista asukkaita itse järjestämään aktiviteetteja naapurustoon. Nuori, joka pitää asuinympäristöä silmällä, lisää myös asukkaiden turvallisuuden tunnetta.

Kaikissa työtehtävissä nuoren tukena on aina Homma himaan -työntekijä ja vuokranantajan nimeämä yhteyshenkilö, joiden avulla nuori onnistuu haastavimmissakin työtehtävissä.

Asukkaat saavat nuoren kautta myös rahan arvoisia palveluita ilman lisäkustannuksia. Joillekin asukkaille voi tarjoutua mahdollisuus saada sosiaalista kanssakäymistä ja seuraa, jollaista ei edes minäkään palvelun kautta saisi.

Asunnontarjoajat

Parhaimmillaan asunnon tarjoaja saa nuoresta vastuullisen ja sitoutuneen vuokralaisen. Koska nuoren vuokranantaja on myös nuoren työnantaja, haluaa nuori varmasti luoda hyvän vaikutelman itsestään myös asumisen kautta. Työkentelemällä asuinyhteisössä nuori lisää yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä ja sitä kautta myös muut asukkaat arvostavat asuinpaikkaansa ja pitävät paikat kunnossa ja mahdollisesti myös asuvat samassa asunnossa pidempään.

Nuoren toimiminen matalan kynnyksen linkkinä asukkaiden ja asunnon tarjoajan välillä on hyödyllistä asukkaiden lisäksi myös asunnon tarjoavalle taholle. Tiedotusta asukkaille voi hoitaa nuoren avustuksella ja toisaalta vikailmoitukset tulevat nopeammin huollon ja isännöinnin tietoon. Selvää rahaa säästyy, kun huollon ei tarvitse saapua paikan päälle tekemään säännöllisiä tarkastuskerroksia.

Hankalassa asumistilanteessa olevien nuorten asuttamiseen ja työllistämiseen keskittyvän hankkeen kanssa yhteistyön tekeminen tuo ilmeisiä imagohyötyjä. Homma himaan -nuoren asuttaminen taloon luo kuvaa nuorten ja omien asukkaiden hyvinvoinnista välittävästä organisaatiosta, joka tarjoaa asukkailleen ylimääräisiä palveluita.

Toimintamalli myös mahdollistaa erottautumisen muiden asunnontarjoajien joukosta ja herättää kiinnostusta. Tämä on etu, kun kilpaillaan hyvistä vuokralaisista. Se voi elävöittää ja tuoda lisäarvoa asuintaloihin, joissa on suuri asukasvaihtuvuus tai jotka eivät houkuttele uusia asukkaita. Esimerkkinä toimii palvelutalossa tehty kokeilu. Palvelutaloon oli aiemmin hankala saada rekrytoitua osaavaa henkilökuntaa, mutta nuorten muuton ja sen tuoman positiivisen mediahuomion jälkeen vastaavia ongelmia ei ole ollut. Saman voidaan olettaa toimivan myös asukkaiden kohdalla.

Homma himaan -blogissa sanottua

” [...] Suomessa oleskeluluvan saaneet ulkomaalaiset ovat usein yksin Suomeen tulleita nuoria, jotka muuttavat pääkaupunkiseudulle muista kunnista paremman kielikoulutuksen ja verkostojen vuoksi. Melkein jokainen heistä etsii kohtuuhintaista yksiötä Helsingissä. Karu fakta – niitä on todella vähän saatavilla. Pääkaupunkiseudulla on useita tuhansia vailla vakinaista asuntoa, ja tämä johtanee syrjäytymisen kierteeseen, sillä työpaikan saaminen vaikeutuu.

Äskettäin Suomeen muuttaneet puhuvat heikosti suomen kieltä ja kotoutuminen on heillä kesken. Se, että nuori aikuinen voisi muuttaa iäkkäämmän ihmisen asuntoon tai suomalaisen lapsiperheen luo, on maahanmuuttajalle merkittävä etu. Kielitaidoton oppii nopeasti suomea ja senioria puolestaan autetaan kodin askareissa tai lapsiperhe saa lapselleen vahtia, kun vanhempien työpäivät ovat pitkät. Maahanmuuttaja saisi asua halvalla, ja suomalaiset voisivat auttaa kotoutumisessa ja suomalaiseen yhteiskuntaan tutustumisessa. Maahanmuuttaja voisi olla myös osa-aikaisessa työsuhteessa majoittajan kanssa. Kaikki voittavat. [...]”

Faisa Kahiye
Ylioppilas
tulkki

Yhteiskunta

Homma himaan -toimintamallin avulla voidaan ennaltaehkäistä nuorten asunnottomuutta, työttömyyttä ja syrjäytymistä. Malli soveltuu erilaisten paikkakuntien tarpeisiin ja on siten kaikkia Suomen nuoria hyödyttävä. Alueilla, joilla pienistä asunnoista on pulaa ja asumisen hinta kivunnut korkeaksi, voidaan asunnon ja työn yhdistelmien avulla helpottaa nuorten mahdollisuuksia asuntomarkkinoilla. Paikkakunnilla, joilla asuntoja kyllä on, mutta työpaikat ovat karanneet kasvukeskuksiin, voidaan mallin kautta luoda uusia työpaikkoja. Siten nuoret eivät välttämättä koe tarpeelliseksi muutta pois kotiseudultaan.

Homma himaan -idealla on myös potentiaalia osana kotouttamistoimia. Tekemällä osa-aika työtä naapurustossaan nuori oppii kieltä luonnollisissa kanssakäymistilanteissa. Yhteisötyötä tekemällä nuori voi myös rohkaista naapurustossa asuvia muita maahanmuuttajia osallistumaan yhteiseen toimintaan ja tuomaan sitä kautta erilaisia ihmisiä yhteen. Yhteisen asuinpaikan kehittämiseen osallistuminen saa aikaan kohtaamisia, jotka muuten voisivat jäädä tapahtumatta.

Asuinalueiden sosioekonominen eriytyminen on todellisuutta ainakin suurissa kaupungeissamme. Sosiaalista sekoittamista on pyritty asuntopolitiikan kautta edistämään, mutta se ei ole täysin ehkäissyt alueellista eriytymistä. Erilaisista taustoista ja kulttuureista tulevien nuorten asuttaminen alueille, joilla tällaisia ihmisiä ei juuri asu, voi osaltaan monipuolistaa asukaskantaa. Työn kautta nuori näkyy alueella ja osallistuu aktiivisesti asuinyhteisöjen toimintaan ja myös osaltaan luo sitä. Homma himaan -nuorten läsnäolo ja työskentely alueilla, jotka tarvitsevat elävöittämistä, voi nostaa alueiden arvostusta ja luoda niistä positiivista mielikuvaa. Tätä kautta uudenlaiset alueet voivat näyttäytyä potentiaalisina asuinpaikkoina useammille ihmisryhmille.

Yhteisölliset ja asukaskannaltaan monipuoliset asuinalueet ovat kaikkien etu.

Asumiskulttuuri on yhteiskunnassamme muutoksessa: ihmiset priorisoivat suurten asuntojen sijaan hyviä palveluita ja aktiviteetteja. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että lapsiperheet suosivat nykyään kaupunkien keskustoja. Homma himaan -nuori voi tarjota palveluita esimerkiksi juuri lapsiperheille ja toisaalta tuoda uudenlaisia palveluita osaksi asumista.

Tärkeänä ryhmänä ovat toiminnassamme olleet myös vanhukset. Ihmisten halutaan asuvan yhä pidempään kotona, mutta monen vanhuksen arkeen kuuluu yksinäisyys. Tähän astisissa kokeiluissamme nuoret ovat osana työtään pitäneetkin seuraa iäkkäämmille naapureilla ja auttaneet heitä arjen askareissa.

Homma himaan -blogissa sanottua

"[...] Jotta asumiskulttuurimme muuttuisi asumiseen, työhön ja liikkumiseen liittyvien muutosten mukana, meidän pitää ottaa askel taaksepäin. Suomen koko yhteiskunnan näkökulmasta ja yksilöiden hyvinvoinnin näkökulmasta meidän tulisi elää enemmän yhdessä ja olla tekemisissä aktiivisemmin toistemme kanssa. Asumisen hyvinvoinnin varmistamiseksi meidän on autettava toisiamme. Katseet tulisi kiinnittää siihen, miten autamme myös naapureitamme asumaan hyvin.

[...] Suomalaisten yhteisöllisyys on tällä hetkellä parhaimmillaan sitä, että naapurit eivät häiritse toisiaan. Tämä tilanne täytyy muuttaa suuntaan, jossa yhteisöt mahdollistavat jotain mitä yksilö yksin ei voi luoda. Eri ikäryhmien ja eri asumismuotojen tulisi muodostaa sellaisia toimivia yhteisöjä, jotka jatkossakin mahdollistavat asumisen hyvinvoinnin. Tästä meillä on jo useita hyviä hankkeita käynnissä Suomessa. Tarvitsemme näitä lisää jatkossakin. [...]"

Harri Tuomaala
Toimitusjohtaja
Osuuskunta Suomen Asuntomessut

3. Tehdyt kokeilut

Vuosien 2017 ja 2018 aikana on alkanut yhteensä viisi Homma himaan -kokeilua. Kokeilujen suunnittelussa on hyödynnetty Oman muotoinen koti -projektissa tehdyistä kokeiluista saatua tietoa. Homma himaan syntyikin halusta kehittää työn ja asumisen yhdistävää toimintamallia vielä pidemmälle kuin mitä Oman muotoisessa kodissa ehdittiin tekemään.

Kokeileminen alkoi kontaktoimalla laaja joukko asuntoja omistavia tahoja kesällä 2017. Ilahduttavan moni organisaatio oli innostunut kokeilemaan uutta ja valmis ottamaan nuoria asumaan ja työskentelemään kohteisiinsa. Myös asunto-toimijat ovat havainneet, että asuminen on murroksessa ja palveluiden lisääminen osaksi toimintaa on tarpeellista siinä mukana pysymiseksi.

Valitsimme mukaan viisi toimijaa, joiden kanssa kokeiluja alettiin suunnitella. Tämän manuaalin julkaisuhetkellä osa kokeilusopimuksista on jo päättynyt. Erityisesti loppukeskustelut nuorten ja kumppaneiden kanssa ovat tarjonneet runsaasti tietoa, jonka olemme koonneet ehdotukseksimme ideaalista tavasta luoda nuorille asunnon ja työn yhdistelmiä.

Tässä luvussa on kuvattu pähkinänkuoressa tehdyt kokeilut ja seuraavassa luvussa niistä opittuja asioita. Kokeilut on kuvattu anonymisti, koska tarkoitus on keskittyä toimintamalliin eikä erillisiin henkilöihin tai asuntotoimijoihin. Omiin kokemuksiimme ja oppiimme on tarkoitus toimia pohjana toimijalle, joka haluaa aloittaa asumista ja työtä yhdistävän kokeilun.

Homma himaan -kokeilut 2017-2018

Seuraavassa on kuvattu lyhyesti viisi kokeiluamme. Nuoret ovat asuneet kimppekämpissä ja yksioissa ja tehneet hyvin moninaisia työtehtäviä omassa talossa, koko asuinalueella tai vuokranantajalle. Kaikissa kokeiluissa vuokranantaja on toiminut nuoren palkanmaksajana. Suurimmassa osassa kokeiluja, nuoret ovat laskuttaneet työtuntinsa kevytyrittäjyyspalvelun kautta.

Kimppakämpäasumista ja naapuriapua

Yhdessä kokeiluistamme kaksi nuorta muutti yhteiseen asuntoon syyskuussa 2017. Kokeilua varten kartoitettiin etukäteen asukkaiden toiveita nuorten työtehtävien suhteen. Nuoret saivatkin listan asukkaista ja avusta, jota kukin tarvitsi. Erityisen toivottuja työtehtäviä olivat esimerkiksi ikkunoiden pesu ja muu siivous, tietotekniikka-asioissa auttaminen ja seuran pitäminen. Kokeilujakso tuli päätökseen vuodenvaihteessa 2017-2018, mutta nuoret jatkoivat asumista asunnossa.

Kimppakämpästä yksiöön

Myös lokakuussa 2017 alkaneessa kokeilussa nuoret muuttivat kimppekämppään. Toinen nuorista päätti kuitenkin irtisanoa vuokrasopimuksen ja jäljelle jäänyt nuori siirtyi yksiöön. Nuoren työtehtävät keskittyivät naapuriapua enemmän huollon ja isännöinnin avustamiseen. Kokeilu päättyi keväällä 2018.

Yhteisötyötä asuinalueella

Tämän kokeilun suunnittelu alkoi jo Oman muotoisen kodin aikana ja jatkui yhteistyössä Homma himaan -tiimin kanssa. Helmi-maaliskuussa 2017 neljä nuorta muutti kahteen kimppekämppään.

Nuoret toimivat yhteisötyöntekijöinä koko asuinalueella ja työtehtävät ovat olleen monipuolisia: nuoret pitivät pelikerhoja ja digineuvontaa alueen yhteisellä olohuoneella, vierailivat vanhusten luona palvelutalossa ja auttoivat naapureita muun muassa lastenhoidossa ja kaupassa käynnissä. Tärkein työtehtävä oli luoda hyvää ilmapiiriä alueelle. Kokeilun nuoret ovat olleet myös aktiivisesti mukana Homma himaan -kehitystyössä. Kokeilu päättyi virallisesti vuoden 2017 aikana, mutta nuoret saivat jatkaa työtehtävien tekemistä ja niistä laskuttamista. Kaikki neljä nuorta myös jatkavat asumista asunnoissaan.

Asukastoiminnan käynnistäminen

Tuoreimmassa kokeilussamme nuori muutti marraskuussa 2017 uudiskohteessa sijaitsevaan yksiöön. Talo oli nuorisotasuntotoimijan juuri valmistunut kohde, joten kaikki asukkaat olivat uusia. Homma himaan -nuoren roolina oli toimia asukastuutorina, jonka työtehtäviin kuului muun muassa asukkaiden toivottaminen tervetulleeksi, heidän auttamisensa vuokra-asumiseen liittyvissä asioissa sekä tapahtumien ja kerho- ja urheilutoiminnan järjestäminen. Nuori on avustanut myös huoltoa ja vuokranantajaa viestinnässä. Nuori on luonut taloon hyvin yhteisöllisen tunnelman ja aloittanut myös aktiivisen talotoimikunnan.

Kaksi nuorta, kaksi työnkuvaa

Loka-marraskuussa kaksi nuorta muuttii omiin asuntoihinsa samassa kohteessa. Toinen nuorista sai pian pysyvämmän työpaikan muualta, mutta jatkoi kuitenkin asumista talossa. Toinen nuori huolehti yhteistilojen kunnosta ja teki avustavia toimistotöitä vuokranantajan toimistolla.

Setlementti asunnot

Setlementtiasunnot Oy on Suomen Setlementtiliiton ja Kalliolan Setlementin vuonna 2000 perustama yhteisöjen rakentaja ja ARA-asunto-
tuottaja. Setlementtiasunnoilla on kahdeksassa (Helsinki, Espoo, Vantaa, Hyvinkää, Tampere, Kuopio, Turku, Joensuu) kaupungissa 24 taloa, 1300 vuokra-asuntoa ja 400 asumisoikeusasuntoa. Vuonna 2017 valmistunut Helsingin Jätkäsaaren Sukupolvienkortteli palkittiin Vuoden Parhaat ARA-neliöt -tunnustuspalkinnolla. Yhtiö kuuluu yhteiskunnallisten yritysten etujärjestöön, Arvoliittoon. Setlementtiasunnot Oy:n visiona on olla yhteiskunnallisesti vaikuttavien yhteisöllisten monisukupolvikorttelien kansainvälinen edelläkävijä. www.setlementtiasunnot.fi

Missionamme on edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja vähentää asunnottomuutta. Teemme tämän lisäämällä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen määrää suomalaisissa kasvukeskuksissa, joissa kohtuuhintaisista asunnoista on pula. Rakennutamme uusia koteja ympäri Suomea. Hankimme myös erityisryhmille suunnattuja asuntoja ostamalla yksittäisiä huoneistoja asunto-osakeyhtiöistä vapailta markkinoilta. Tävoitteenamme on vuokralaistemme taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin parantaminen. Lisäämme myös tietoisuutta asunnottomuudesta ja tuotamme ratkaisuja rakentamiseen, asumiseen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä.

4. Mitä kokeiluista opittiin?

Vaikka Homma himaan -konsepti ei käytännössä ole monimutkainen, niin kokonaiskuvaa voi olla aluksi vaikea hahmottaa. Tästä syystä konkreettiset esimerkit ja tarinat ovat tärkeitä, kun nuorille, potentiaalisille kumppaneille tai laajemmalle yleisölle kuvaillaan Homma himaan -toimintaa. Kun kuulija ymmärtää, miten palvelu toimii, saamme yleensä positiivisia ja kannustavia kommentteja palvelun kiinnostavuudesta ja tärkeästä yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Kriittisinä kysymyksinä nousevat tyypillisesti pohdinta verotuksesta sekä siitä, kuluttavatko naapurit nuoret loppuun avunpyynnöillään. Verotuksen kanssa ei kuitenkaan synny ongelmia, kun vuokran- ja palkanmaksu pidetään toisistaan irrallisina prosesseina. Nuorten riittämättömyyden tunnetta on helpotettu keskusteluilla ja pelisääntöjen selkeyttämisellä.

Kokeilemalla ja kehittämällä olemme oppineet monia hyviä käytäntöjä ja luopuneet toimimattomista. Tässä luvussa esitellään kuusi tärkeäksi kokemaamme ja huolellisuutta vaativaa työvaihetta: nuorten tavoittaminen, rekrytointi, kimppa-asuminen, perehdytys, naapuruston aktivointi sekä yhteydenpito.

Nuorten tavoittaminen

Nuorten tavoittaminen on työvaihe, joka vaatii aikaa ja työtä. Homma himaan kokeiluissa nuorten tavoittamiseen on hyödynnetty vahvasti sosiaalista mediaa. Lisäksi yhteistyötä on tehty Ohjaamoiden kanssa. Ohjaamoiden työntekijöitä on pyydetty vinkkaamaan asiakkailleen avoinna olevista rekryistä. Nuoria ei ole kuitenkaan tavoitettu näiden kanavien kautta siinä määrin, että hakemuksia olisi tullut odotettuja määriä. Toisaalta tämä voi johtua siitä, että palvelun resurssit eivät ole riittäneet tekemään rekrytointia isolla mittakaavalla. Nuorten tavoittaminen on kuitenkin työvaihe, joka vaatii työtä ja kehittämistä.

Miten saada oikea työ ja nuori kohtaamaan?

Rekrytointivaihe vaatii nuorten tavoittamiseen varatun ajan lisäksi huolellisuutta ja paneutumista mukaan valittavan nuoren tai nuorten valintaan. Homma himaan -kokeiluissa valintavaiheet on toteutettu haastattelemalla nuoria. Haastatte- luissa on nuoreen tutustumisen ohella tärkeää varmistua siitä, että nuorelle kerrotaan kattavasti, mistä on kyse ja mihin hän on lähdössä mukaan.

Rekrytoinnissa onkin kyse siitä, että oikea työ ja nuori löytävät toisensa. Nuorella on tärkeää olla selvillä, mitä hän on tulossa tekemään ja mitä häneltä odotetaan. Rekrytointivaiheessa tämä on haastattelevan tahon vastuulla. Lisäksi on olennais- ta varmistaa työn yhteensopivuus nuoren elämäntilanteen kanssa. Haasteita asuinyhteisössä tehtävään työhön sitoutu- miseen voi luoda esimerkiksi tilanne, jossa nuorella on toinen osa-aikainen keikkatyö, jossa työvuorot selviävät viime het- kellä. Erityisesti jos työ on naapuriapua, voi aikataulujen so- pimineen muuttua hankalaksi, mikä voi turhauttaa asukkaita.

Lisäksi on mietittävä "mitä jos" -tilanteita pohtimalla toimin- tasuunnitelma esimerkiksi sen varalle, että nuori saa kokopäi- väisen työn tai toisella paikkakunnalla olevan opiskelupai- kan. Nuoruudessa elämäntilanteet voivat vaihdella nopeasti ja muutostilanteisiin on syytä varautua suunnitelmallisesti, jotta palvelu voi todella toimia pomppulautana nuoren elä- mässä.

Työtehtävän soveltuvuuden lisäksi on tärkeää, että ajatus työstä naapurustossa sopii nuorelle: vaikka työ painottuisikin esimerkiksi huoltotehtäviin, on nuorella silti tärkeä sosiaalinen rooli naapurustossa. Asuinyhteisöön sijoittuva työ vaatii en- nen kaikkea kiinnostusta naapureihin ja yhteisölliseen asu- miskulttuuriin.

Homma himaan -nuorten kommentteja

" [...] Being new to Helsinki this experiment gave me chance to start networking and get up on my feet. I want to continue to be a part of it as it helps me to grow and face challenges with guidance. I want to succeed and make my own Place here in the society. [...]"

"Kun on tutustunut ajan kanssa ihmisiin, niin keikkoja on alkanut tulla pihapiirissä, kun näkee asukkaita."

"Tietysti toiminta vaatii alussa luottamuksen rakentamista ja tutustumista ihmisiin. Toisaalta tässä oppii myös omien palveluiden myymistä."

"Mulla on aina ollut halu auttaa muita, siksi halusin tulla mukaan tähän toimintaan. Oon aika ujo. Työskentely täällä on kyllä madaltanut kynnystä tutustua ihmisiin. Opastaminen digiasioissa on tuntunut mulle omimmalta jutulta, koska opiskelen datanomiksi"

"On myös hauska huomata, että on alkanut toimimaan eri tavalla myös vapaa-ajalla, esimerkiksi saattanut spontaanisti autella ihmisiä kaupungilla"

Toimiva kimppa-asuminen

Niissä asumisen ja työn yhdistelmissä, joissa kaksi tai useampi nuorta jakavat saman asunnon, on tärkeää myös varmistaa, että käsitykset ja odotukset yhdessä elämisestä ja sen pelisäännöistä sopivat yhteen. Etenkin niissä tapauksissa, joissa nuoret muuttavat ensi kertaa asumaan omilleen, on tärkeää varmistaa yhteensopivat ja realistiset odotukset kimppa-asumiseen liittyvistä asioista ja pelisäännöistä.

Sama edellytys koskee sellaisia asumisen ja työn muotoja, joissa nuori muuttaa yksityisen ihmisen luokse asumaan ja avustamaan arjessa. Tästä ei ole vielä tietääksemme varsinaisia kokeiluja Suomesta, mutta kansainvälisiä esimerkkejä löytyy siitä, että opiskelijat muuttavat yliopistokampusten läheisyydessä asuvien ikäihmisten koteihin.

Alkuvaiheen tuki

Kokeiluissamme tärkeään rooliin on noussut nuorten kattava perehdyttäminen, johon on varattu tarpeeksi henkilöstöresursseja. Työtehtävät asuinyhteisössä ovat luonteeltaan vaihtelevia ja niiden määrittäminen ei aina ole helppoa. Tästä syystä nuorelle on taattava riittävästi tukea ja perehdytystä työn aloittamisen yhteyteen. Lisäksi nuorelle olisi hyvä tarjota kirjallinen perehdytysopas, jossa on kuvattu vähintään työ- ja vuokrasopimuksiin liittyvät perustiedot.

Lisäksi jos nuorella on niukasti aiempaa työkokemusta ja hän muuttaa ensi kertaa omilleen, on ylipäättään varauduttava antamaan tukea työelämä- ja asumistaitoihin liittyen. Riittävän tuen varaaminen nuorelle saattaa olla haastavaa, mikäli asuntoa ja työtä tarjoava organisaatio pyörittää toimintaa ilman Homma himaan -palvelun kaltaista operoivaa tahoa. Mikäli organisaatio pyörittää toimintaa itsenäisesti, on varmistettava, että työntekijöillä on tarpeeksi aikaa nuoren ohjaamisesta ja perehdyttämistä varten. Nuorta varten on myös oltava selvästi nimetty yhteyshenkilö ja perehdyttäjä.

Ohjauksen ja tuen lisäksi etenkin alkuvaiheeseen nuorelle on hyvä kehittää etukäteen suunniteltua sisältöä työtunteihin, vaikka ideana olisikin, että nuori etsii työtehtäviä itse. Palvelukonseptiin lisättiinkin kokeilujen pohjalta ajatus takuutunneista. Niillä tarkoitetaan sitä, että nuoren kanssa sovitaan yhdessä ennalta määritellyt työtehtävät, joista muodostuu ainakin osa kokonaistunneista. Siten nuoren ei tarvitse löytää kaikkia työtehtäviä ainakaan alussa itse. Tällöin nuoren tulot eivät ole riippuvaisia esimerkiksi siitä, kuinka aktiivisesti naapurit hyödyntävät nuoren tarjoamaa apua.

UKKO.fi

Laskuta työt ilman omaa yritystä

Veloita tekemästäsi työstä kuten yrittäjä, ja anna UKKO.fi:n hoitaa laskutus puolestasi. Kun työn tilaaja on maksanut laskunsa, voit nostaa rahat palvelustamme palkkana.

Näin välttyt yrityksen perustamisen mukana tulevilta huolenaiheilta, kuten aikaavieviltä paperitöiltä. Lue lisää osoitteessa www.ukko.fi.

Näin helppoa se on!

Tee työt

Laskuta UKKO.fi:n kautta

Nosta palkka

Voit työskennellä muun muassa

Keräämällä esim.
marjoja tai käpyjä

Piha- ja
huoltotöissä

Ohjaamalla liikuntaa
ja luovilla aloilla

Rakennusalalla

Naapuruston rohkaisu

Kokeiluissa on havaittu, että vaikka ajatus asuinyhteisöön työllistyvistä nuoresta kiinnostaa naapureita, vaatii ajatuksen tottuminen hieman aikaa. Avun pyytäminen naapurilta ei ainakaan kaupungeissa vaikuta tavalliselta ja kynnys tähän voi aluksi olla korkea. Jos nuori muuttaa asuinyhteisöön tekemään nimenomaan naapuriapua, on tärkeää tukea naapurustoa painottamalla, että apua todella saa rohkeasti pyytää ja ettei siitä tarvitse maksaa.

Koska naapurusto saattaa lämmitä hitaasti avunpyyntöjen suhteen, on tärkeää, että ohjauksen ja tuen lisäksi etenkin alkuvaiheeseen nuorelle kehitellään etukäteen suunniteltua sisältöä työtunteihin. Nämä takuutunnit voivat sisältää esimerkiksi päivystämistä kerhohuoneella tai muissa yhteisötiloissa, johon asukkaat voivat tulla tapaamaan nuorta ja juttelemaan mahdollisista työtehtävistä. Myös tapahtumien järjestäminen auttaa asukkaita tutustumaan nuoreen.

Asuinyhteisön aktivoimiseen ja yhteiseen toimintaan keskittyvät työtehtävät vaikuttavat erityisen toimivilta uusissa kohteissa. Tällöin pystytään sisäänrakentamaan yhteisöllistä kulttuuria, yhdessä tekemistä ja avun pyytämisen normaaliutta alusta lähtien. Olemme todenneet, että yhteisöllisen ja aktiivisen naapuruston luominen sujuu parhaiten, kun Homma himaan -nuori asuu ja työskentelee yhteisössä alusta lähtien.

Onnistunut yhteydenpito

Kun kyseessä on useampien tahojen ja henkilöiden yhteistyössä toteutettava toimintamalli, on tärkeää huolehtia viestinnän toimivuudesta. Tätä helpottaa myös selkeä työnjako Homma himaan -palvelun ja kumppaniorganisaation välillä.

Nuorelle on oltava selvää, mihin tahoon hänen kuuluu kussakin tilanteessa olla yhteydessä. Tämän avulla vähennetään turhaa ja ristikkäistä informaatiota. Erilaisia yhteyshenkilöitä voivat olla esimerkiksi työn ja asunnon tarjoavan organisaation yhteyshenkilö, Homma himaan -palvelun työntekijä tai nuoren oman talon asukastoimikunnan puheenjohtaja.

Toimivia välineitä yhteydenpitoon voivat olla esimerkiksi Facebook-ryhmät tai erilaiset sosiaalisen median sovellukset, kuten Whatsapp tai Slack. Lisäksi nuoren työtehtävien seuraamisen ja kirjaamisen helpottamiseksi voidaan hyödyntää sähköistä kalenteria. Nuoren kanssa on myös hyvä sopia säännölliset yhteydenotot ja tilannekatsaukset esimerkiksi viikottainen viestittely tai puhelu. Tällöin kynnyks viestintään pysyy matalana ja viestintä on luontevaa.

Yksi Homma himaan -kokeiluissa esille noussut idea on ajatus Homma himaan -nuorten vertaisverkostosta. Esimerkiksi sosiaalisen median kautta yhteen kootussa verkostossa erilaisissa naapurustoihin sijoittuvissa tehtävissä työskentelevät nuoret voisivat ideoida asioita yhdessä, jakaa niin kutsuttua hiljaista tietoa sekä saada tukea haastaviin tilanteisiin.

Sujuvaa yhteydenpitoa tarvitaan myös naapureiden ja nuoren välillä, jotta työtehtäviä löytyy ja niistä sopiminen on helppoa. Nuori voi olla esimerkiksi tavattavissa tiettyyn aikaan viikosta tai tavoitettavissa työpuhelimella avulla. Hyviä vaihtoehtoja ovat myös sosiaalisen median ryhmä tai rappuun sijoitettu postilaatikko, johon ”työtilaukset” viedään.

Sisäisestä viestinnästä sovittaessa on myös hyvä pohtia palautteen annon mahdollisuuksia. Anonyymin palautekanavan mahdollistaminen naapureille on tärkeää, jotta heidän on mahdollista pitää vuokranantaja tilanteen tasalla. Lisäksi myös nuorelle on hyvä tarjota matalan kynnyksen mahdollisuus esittää omia kehittämis- ja parannusideoitaan.

5. Homma himaan -työkalupakki

Mikä ihmeen työkalupakki?

Seuraavassa on kuvattu visuaalisemmassa muodossa kokeilujemme kautta saatu oppi Homma himaan -työkalupakiksi. Koska toimintatapa on vielä monelle organisaatiolle hyvin uusi ja vieras, on toimintaa tarpeen aluksi kokeilla. Siksi työkalupakkiin on kerätty vuoden pituisen asumista ja työtä yhdistävän kokeilu-/pilottijakson aikana tapahtuvia askeleita, joista viimeisenä päätetään, missä muodossa toiminta jatkuu. Työkalupakissa olevat rakennuspalikat kuvaavat Homma himaan -työntekijöiden tarjoamia palveluita.

Homma himaan -ajattelumalliin perustuvan palvelun täytyy olla hyvin muokattavissa erilaisiin tilanteisiin, koska erilaisten toimijoiden omat resurssit ja osaaminen vaihtelevat paljon. Tarjolla täytyykin olla eritasoista palvelua sekä ennen kokeilujaksoa, sen aikana että myös sen jälkeen. Myös työkalupakki on jäsennetty näiden ajanjaksojen mukaan ja sitä voisi nimittää myös palvelupoluksi. Sen tarkoituksena ei kuitenkaan ole kertoa ainoaa oikeaa tapaa toteuttaa Homma himaan -kokeiluja, vaan antaa suuntaa ja työkaluja kokeilemiselle.

Homma himaan -työntekijän panoksen tarve vaihtelee paljon riippuen esimerkiksi siitä, onko yhteistyökumppanina nuorisoasumiseen suuntautunut taho tai kaikenikäisten asukkaiden vuokrataloyhtiö. Nuorten asumiseen keskittyneillä organisaatioilla on usein omasta takaa asumisneuvontapalveluita eikä niitä siten välttämättä tarvitse järjestää Homma himaan -työntekijöiden voimin.

Vuokrataloyhtiö taas voi haluta olla voimakkaammin mukana rekrytointivaiheessa, mutta jättää perehdytyksen kokonaan Homma himaan -tiimille. Joissain tapauksissa myös työtehtävät voivat olla tukätehtävien tiedossa, kun taas toisessa tapauksessa asuinyhteisön tarpeita täytyy ennen rekrytointia kartoittaa.

Yhteistyön alkaessa onkin aina syytä miettiä sopiva palvelukokonaisuus osapuolten tarpeiden pohjalta.

Varsinainen työkalupakki on kuvattu sivulla 58. Se sisältää Homma himaan -palvelun osia, rakennuspalikoita, kussakin kokeilun vaiheessa. Nämä palikat on jaoteltu suppean ja laajan version alle. Suppealle palvelumallille olennaiset palikat on väritetty vaaleanharmaalla, laajaan kuuluvat taas tummanharmaalla. Osan palikoista nähdään olevan tarpeellisia kaikissa tapauksissa, ja sellaiset on kuvattu mustalla väritettyinä.

Itse työkalupakin lisäksi on kuvattu kaksi esimerkkiä kuvitteellisten asunnontarjoajien tarpeiden mukaan rakennetuista palvelukokonaisuuksista (sivu 59). Toinen kokonaisuus on rakennettu pitäen silmällä erityisesti sosiaalisen asuntotuottajan tarpeita ja toinen taas soveltumaan osaksi minkä tahansa vuokra-asuntoyhtiön toimintaa. Esimerkit on laadittu erityisesti siksi, että palvelumallin joustavuus saavutetaan suppean ja laajan version elementtejä sekoittamalla. Kuten mainittu, sosiaalinen asuntotuottaja ei välttämättä tarvitse Homma himaan -palvelun kautta hoidettua asumisneuvontaa, mutta saattaa haluta enemmän apua nuoren työsuoritteiden seurantaan ja kokeilun arviointiin.

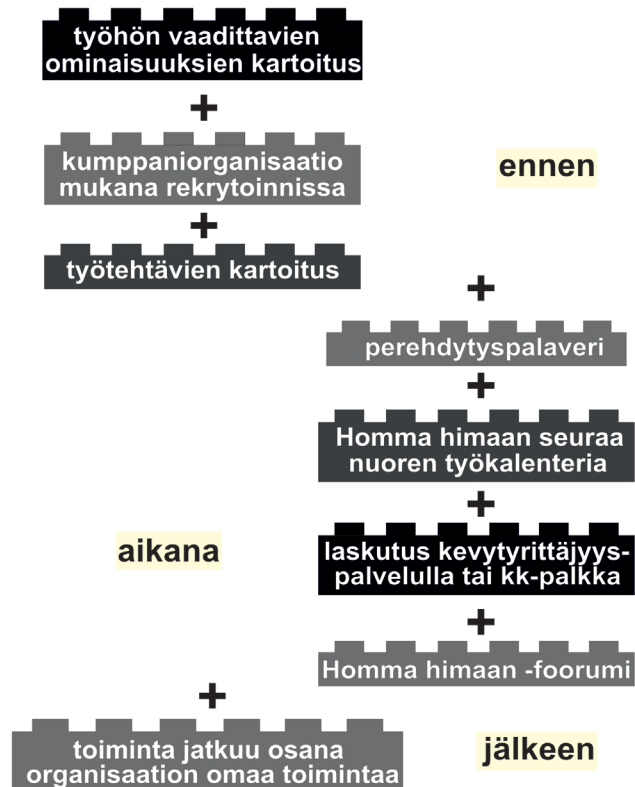
Homma himaan -työkalupakki

Kokeilukausi / starttipaketti 1 vuosi →

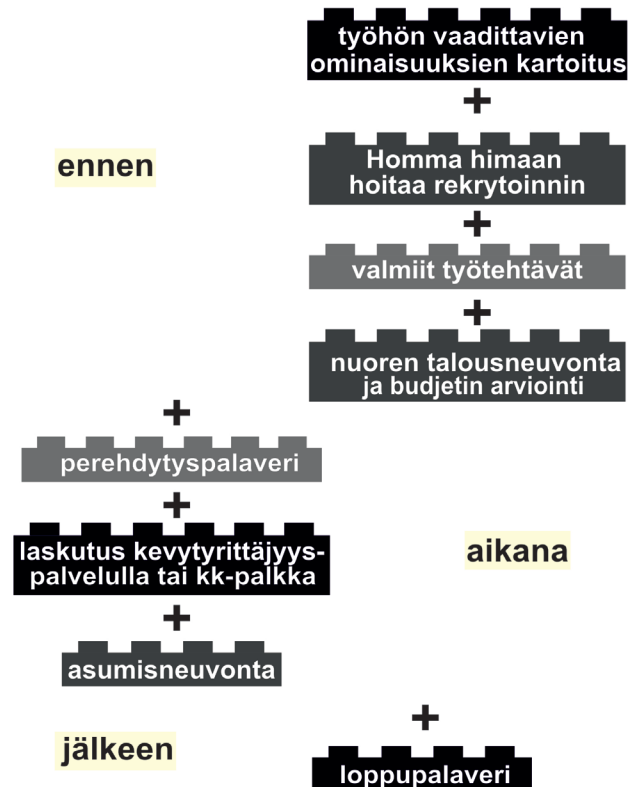
	ennen	aikana	jälkeen
suppea konsepti	työhön vaadittavien ominaisuuksien kartoitus valmiit työtehtävät kumppaniorganisaatio mukana rekrytoinnissa nuoren sitoutumisen arviointi sopimusten tarkistus	Homma himaan -manuaali perehdytyspalaveri Homma himaan -foorumi sovitut yhteydenotot tietyin väliajoin laskutus kevytyrittäjyys-palvelulla tai kk-palkka	loppupalaveri toiminta jatkuu osana organisaation omaa toimintaa
laaja konsepti	työhön vaadittavien ominaisuuksien kartoitus työtehtävien kartoitus Homma himaan hoitaa rekrytoinnin sopimusmallit nuoren talousneuvonta ja budjetin arviointi	asumisneuvonta perehdytys työtehtäviin paikan päällä Homma himaan -foorumi ja vertaismentori Homma himaan seuraa nuoren työkalenteria laskutus kevytyrittäjyys-palvelulla tai kk-palkka	loppupalaveri Homma himaan jatkaa fasilitointia halutulla tavalla

Esimerkkejä Homma himaan -palvelukokonaisuuksista

sosiaalinen asuntotuottaja

vuokra-asuntoyhtiö

Lopuksi

Homma himaan -toimintamalli tarjoaa parhaimmillaan nuorelle turvallisen ja innostavan ympäristön tutustua niin itsenäiseen asumiseen kuin työelämääinkin. Harvoin ensimmäisissä työpaikoissa saa myöskään olla samalla tavalla vaikuttamassa omaan työhön ja sen kehittämiseen kuin Homma himaan -nuorena. Kokeiluissamme nuoret ovat onnistuneet luomaan hyviä naapuruussuhteita ja aktiivisempaa toimintaa asuintaloon tai naapurustoon. Myös kevytyrittäjäyys on osalle tullut tutuksi.

Oman kokemuksemme mukaan erityisesti haasteiksi muodostui nuorten tavoittaminen oikeanlaisella viestinnällä: moniin hakuihimme tuli harmittavan vähän hakemuksia. Olemme toimijana kuitenkin uusi ja vielä aika tuntematon, joten se voi herättää nuorissa epäilyä. Myös asumisen ja työn yhdistäminen saattaa herättää heissä kysymyksiä. Tulevaisuudessa vastaavat mallit kuitenkin varmasti lisääntyvät ja samalla kiinnostus niitä kohtaan kasvaa.

Henkilöstöresurssiemme vähäisyys ja toimiminen pääasiassa vapaaehtoisvoimin aiheuttivat ajoittain sen, ettei nuorten (ja osin myös asunnontarjoajatahojen) perehdytys ollut riittävää. Nuoret olisivat tarvinneet työsuhteen alussa tiiviimpää kontaktointia ja tukea. Omien työtehtävien löytäminen naapurustosta ei ole aluksi helppoa ja tähän nuori voi tarvita apua. Myös nuorten työnseurantapalvelu jäi meiltä vielä kokeilematta.

Nuorten lisäksi naapurienkin aktivointi ja tutustuttaminen toimintamalliin vaatii aikaa ja resursseja. Alussa voikin esiintyä turhautumista puolin ja toisin ja näissä tilanteissa tarvitaan operoivan tahon työntekijöitä.

Kun oikea nuori löytää itselleen oikeat työtehtävät syntyy kuitenkin upeita tuloksia. Moni Homma himaan -toiminnassa ollut nuori on kiintynyt asuinalueeseensa ja on siitä ylpeä. He ovat jatkaneet aktiivista toimintaa alueella esimerkiksi asukastoimikunnan jäsenenä kokeilujen päättymisen jälkeenkin ja saaneet uutta itsevarmuutta lähteä kohti seuraavia haasteita.

Myös useat kanssamme yhteistyötä tehneet tahot ovat innostuneet ajatuksesta talossa toimivista ja asuvista yhteisönluojista ja varmasti kehittävät sitä myös eteenpäin. Lisäksi olemme tehneet laajamittaista tiedottamista ajatuksistamme ja kokeiluistamme ministeriöissä ja saaneet hyvää palautetta erityisesti siitä, että toimintamalli ylittää hallinnonalojen rajoja ja vaatisi laajemmin toteutettuna niiden välistä yhteistyötä.

Tämän manuaalin myötä jäämme odottamaan, miten Homma himaan -malli lähtee elämään omaa elämäänsä. Tarjoamme mielellämme keräämämme tiedon muiden käyttöön, ja olemme myös avoimia yhteistyöehdotuksille. Tällä hetkellä meillä ei kuitenkaan ole resursseja edistää toimintaa aktiivisesti itse ja myös tiimimme jäsenet ovat siirtyneet uusien haasteiden pariin. Meillä on kuitenkin vankka usko omaan tapaamme yhdistää asumista ja työtä: sen avulla voidaan parantaa laajan joukon asumisen laatua; ei vain nuorten. Toivottavasti tämä julkaisu inspiroi monia tahoja miettimään nuorille sopivia palveluita uudella tavalla.

#hommahimaan

Liitteet ja lähteet

Esimerkkejä työtehtävistä

Seuraavassa on listattuna ja teemoittain jaoteltuna erilaisia palvelun kehitysvaiheessa esille nousseita naapuruston tarpeita, joiden parissa nuoret ovat jo työskennelleet tai heidän on toivottu työskentelevän jatkossa. Ne voivat toimia inspiraationa sekä Homma himaan -kokeilua suunnitelevalle asunnontarjoajalle tai palvelun parissa työskentelevälle nuorelle, joka haluaa kehittää työnkuvaansa.

1. Naapureiden arkiapu

Iso osa nuorten asumisen ja työn yhdistämisen kehittämisessä esiin nousseista tarpeista on naapureiden arjen askareissa kaipaama apu. Nämä ovat työtehtäviä, joita kukaan ei hoida tällä hetkellä, joten erityisesti tässä on kyse uuden työn luomisesta. Naapuriapu voi sisältää esimerkiksi seuraavanlaisia tehtäviä:

- Apu teknisten laitteiden ja digitaalisten palveluiden käytön kanssa
- Avustaminen lomakkeiden täytössä
- Kaupassa käynti
- Siivous (esimerkiksi ikkunan pesu, verhojen tai lamppujen vaihto, mattojen tamppaus, imurointi)
- Huonekalujen siirtely ja kasaus
- Lastenhoito
- Lemmikkien ulkoilutus
- Polkupyörän korjaus, auton renkaiden vaihto

2. Naapuruston yhteisöllisyys ja aktiviteetit

Naapuriapu itsessäänkin lisää yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kanssakäymistä. Kaikki asukkaat eivät kuitenkaan välttämättä koe suoraa avun pyytämistä itselleen sopivaksi tavaksi käyttää Homma himaan -nuoren palveluita. Siksi nuoret ovat järjestäneet myös matalan kynnyksen aktiviteetteja ja edistäneet muuta asukastoimintaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Asuinyhteisön asukastoimintaan osallistuminen ja sen kehittäminen
- Talotoimikunnan perustaminen
- Kerhohuoneen sisustuksen suunnittelu yhdessä asukkaiden kanssa ja hankintojen koordinointi
- Yhteisten tapahtumien ja juhlien järjestäminen
- Seuranpito ja yhdessä puuhailu ikääntyneiden naapureiden kanssa
- Toiminnan järjestäminen esimerkiksi kerhotilassa (pelikerho, jumppahetki)
- Juoksukoulun vetäminen

3. Huoltotyöt ja muu vuokranantajan avustaminen

Nuoret ovat toimineet myös huollon avustavissa tehtävissä, joka on paitsi hyödyllistä vuokranantajalle myös lisää asukkaiden viihtyisyyttä ja sosiaalista kontrollia paikkojen siistinä pitämisestä. Nuoret ovat toimineet myös muilla tavoilla vuokranantajan apuna.

- Yhteisten tilojen siistinä pito (kerhohuoneet, varastot, pyykkitupa, grillipaikka)
- Pihatyöt, istutukset, lumityöt
- Huoltotarvekierrokset ja vikailmoitusten välittäminen huoltoyhtiölle
- Tiedotteiden jakaminen ja muu viestintä

4. Toimintamallin kehittäminen ja työn suunnittelu

Asumisen ja työn yhdistäminen on nouseva ilmiö, mutta konsepti ei ole vielä valmis. Tähän mennessä Homma himaan -kokeiluissa mukana olevien nuorten työtehtäviin onkin liittynyt oman työnkuvan ja koko toimintamallin kehittämiseen ja levittämiseen liittyviä tehtäviä. Kokeiluissa mukana olevat nuoret ovat kokemusasiantuntijoina parhaita kertomaan mikä heidän arjessaan sujuu ja mikä ei. Nuoria on kannustettu käyttämään työaikaansa myös oman työn suunnitteluun, aikatauluttamiseen ja naapureiden kontaktointiin, jotta uusia työtehtäviä löytyisi. Kehittämisen ja suunnittelutyö on sisältänyt muun muassa seuraavaa:

- Omien työtehtävien kehittäminen ja uusien ehdottaminen
- Omien työtehtävien suunnittelu ja aikataulutus
- Palaverit Homma himaan -työntekijöiden kanssa
- Viestiminen ulospäin (blogipostaukset, sosiaalinen media)
- Haastattelupyytöihin vastaaminen (nuoria on pyydetty lehtijuttuihin ja radioon sekä kertomaan muille alan toimijoille omasta työstään)
- Uusien Homma himaan -nuorten tuutorointi
- Tutkijoiden ja opinnäytteiden tekijöiden haastattelut

Rekrytointi

Kuinka saada asiat loksautamaan kohdilleen?

Nuorten asumisen ja työn yhdistämisessä useamman asian pitää loksauttaa kohdilleen. Nuoren pitää olla soveltuva työtehtäviinsä ja toisaalta työn on vastattava nuoren tarpeisiin, jotta se voi todella toimia "pomppulautana". Naapurustoon sijoittuvaan työhön liittyy erityispiirteitä, jotka on huomioitava jo rekrytointivaiheessa.

Rekrytointiprosessi alkaa siitä, että tarjolla olevasta työstä ja kodista laaditaan ilmoitus. Ilmoitus voi tavoittaa nuoren esimerkiksi sosiaalisen median kautta. Nuorelle on hyvä tarjota mahdollisimman vaivaton tapa ilmaista kiinnostuksensa asunnon ja työn yhdistelmää kohtaan. Homma himaan -palvelussa onkin hyödynnetty internetissä täytettävää lomaketta, jossa nuori voi kertoa yhteystietonsa, kuvailla nykyistä asumis- ja työtilannettaan sekä kertoa motivaatiostaan hakeumaansa paikkaa kohtaan.

Nuorten rekrytointi tapahtuu usein haastatteleamalla, joten tässä liitteessä on kuvattu kysymyksiä haastatteluissa käytettäviksi. Samoja teemoja on kuitenkin mahdollista soveltaa myös erilaisissa digitaalisissa ratkaisuissa (esimerkiksi hakulomakkeessa) jo ennen haastattelua, jos esikarsintaa on tarpeen tehdä suuren hakijajoukon takia enemmän.

Niissä asumisen ja työn yhdistämisen toimintamalleissa, joissa nuoret jakavat asunnon keskenään kämppeiksi, on hyvä pyrkiä varmistamaan yhteiselon sujuvuus jo etukäteen. Alla on esitelty aiheita, joita on suotavaa käsitellä rekrytointihaastatteluissa. Lisäksi on kuvailtu kysymyksiä, joiden kautta nuoret voivat itse pohtia pelisääntöjä yhdessä asumiselle. Kimpasumiseen liittyviä kysymyksiä voidaan soveltaa myös sellaisissa tilanteissa, joissa nuori on muuttamassa

alivuokralaiseksi jonkun muun naapuruston asukkaan luokse.

Kun rekrytointi tehdään huolella, nuori kykenee toteuttamaan työtehtäviään naapurustossa Homma himaan -palvelusta ja kumppaniorganisaatiosta nimetyiltä vastuuhenkilöiltä saatavan tuen avulla. Rekrytoinnin onnistumisella onkin merkittävä rooli koko Homma himaan -kokeilun onnistumisessa.

Nuori ja työ naapurustossa

Työ naapurustossa sopii monenlaiselle nuorelle, mutta muutamat peruskriteerit on hyvä huomioida, jotta varmistutaan siitä, että työ ja nuori sopivat yhteen.

1. Vuorovaikutustaidot

Valtaosa naapurustoon sijoittuvista työtehtävistä vaatii ainakin jonkinlaista vuorovaikutusta ja kanssakäymistä muun asuinyhteisön kanssa. Nuorella on siis oltava riittävät sosiaaliset taidot ja kiinnostusta yhteisölliseen toimintaan. Lisäksi työ naapurustossa voi sisältää kanssakäymistä eri-ikäisten ihmisen kanssa.

→ Haastattelussa kannattaa pohtia yhdessä nuoren kanssa hänen motivaatiotaan ja valmiuksiaan olla sosiaalisesti aktiivinen naapurustossa ja kohdata ihmisiä yli sukupolvirajojen.

2. Sosiaalinen rohkeus

“Sosiaalinen” työ naapurustossa vaatii myös rohkeutta ja oma-aloitteisuutta osallistaa muita asukkaita sekä ottaa aktiivisesti itse yhteyttä heihin. Lisäksi nuorelle voi tarjoutua tulevaisuudessa mahdollisuus “tuutoroida” uusia Homma himaan -nuoria, mikä vaatii myös sosiaalista aktiivisuutta.

→ Haastattelussa tulisi selvittää, millaiset valmiudet nuorella on rohkaista ihmisiä osallistumaan ja olla aktiivinen osapuoli suhteessa naapureihin tai tuutoroitaviin vertaisiin. Nuoren ei kuitenkaan tarvitse toimia yksin, vaan Homma himaan -palvelun, kumppani-organisaation ja vertaisverkoston tuki on olennaista nuoren työssä.

3. Oman työn koordinointi

Sosiaalisen oma-aloitteisuuden lisäksi työ naapurustossa vaatii ylipäättään itseohjautuvaa ja oma-aloitteista työtettä. Nuori voi luoda aktiivisesti itselleen uusia työtehtäviä ja toisaalta myös jo vakiintuneet työtehtävät ovat nuoren omalla vastuulla, sillä tyypillisissä tapauksissa kukaan ei ole valvomassa työtehtävien suorittamista.

→ Haastattelussa on keskusteltava nuoren kanssa siitä, miltä ajatus itsenäisestä työn “valvomisesta” sekä työtehtävien ja -tuntien kirjaamisesta kuulostaa.

4. Rutiininomainen työ

Osa naapuruston työtehtävistä on luonteeltaan melko rutiininomaisia ja yksinkertaisia.

→ Haastattelussa on hyvä tiedustella nuoren työelämän tavoitteita ja motivaatiota hoitaa myös rutiininomaisia töitä, jotka eivät välttämättä suoraan tue nuoren tulevaisuuden tavoitteita.

5. Kieli

Homma himaan -konsepti sopii hyvin nuorelle, jolla on monikulttuurinen tausta. Parhaimmillaan malli voi tukea uuteen kieleen ja kulttuuriin tutustumista. Osa asuinyhteisöihin sijoituvista työtehtävistä on kuitenkin sellaisia, joissa vaaditaan suomen kielen taitoa.

→ Viimeistään haastatteluvaiheessa tulee punnita, onko nuoren kielitaito soveltuva tarjottuihin työtehtäviin.

6. Asunnon ja työn läheisyys

Asunnon ja työpaikan sijoittuminen yhteen rakennukseen tai ainakin hyvin lähekkäin on yksi toimintamallin erityispiirteistä.

→ Haastattelutilanteessa on syytä keskustella nuoren kanssa siitä, miten tässä asetelmassa työ ja vapaa-aika erottuvat toisistaan. Toisaalta on hyvä myös kysyä nuorelta, miten hän motivoi itseään hoitamaan ajallaan sellaisetkin työtehtävät, jotka sijaitsevat omassa talossa ja eivät ole aikataulutettuja tietylle kellonajalle.

7. Muutokset

Nuorten elämäntilanteet saattavat muuttua nopealla aikataululla.

→ Jo haastatteluvaiheessa on hyvä pohtia yhdessä toimintasuunnitelmaa sen varalle, että nuorelle tarjotaan esimerkiksi opiskelutai työpaikkaa toiselta paikkakunnalta. Muutosten mahdollisuutta tulee myös peilata työn luonteeseen: mikäli työ naapurustossa vaatii pidempiaikaista perehtymistä ja omistautumista, ei ole suositeltavaa valita nuorta, joka on esimerkiksi hakenut opiskelemaan toiselle paikkakunnalle.

8. Motivaatio

Nuori hakee sekä työtä että asuntoa. Joskus asunnon saaminen saattaa olla tärkeämpää kuin työtehtävät.

→ Haastattelussa on hyvä kysyä nuorelta, mikä häntä kiinnostaa itse työtehtävässä ja voisiko hän kuvitella hakeutuvansa vastaaviin työtehtäviin ilman, että asunto kuuluisi samaan pakettiin.

Nuoret kimppakämpässä

1. Motivaatio kimppa-asumiseen

Ensimmäinen lähtökohta asunnon jakamiselle on halu asua yhdessä. Olisi toivottavaa, että yhteisöllistä asumista sisältäviin asumisen ja työn yhdistäviin malleihin valittaisiin sellaisia nuoria, joilla on aito kiinnostus jakaa asunto toisen ihmisen kanssa.

→ Nuoren kanssa on keskusteltava haastattelutilanteessa avoimesti erilaisista kimppa-asumiseen liittyvistä tekijöistä ja tiedustella nuoren kiinnostusta asua yhdessä toisen nuoren kanssa ja jutella mahdollisista aiemmista kimppa-asumisen kokemuksista.

2. Kompromissit

Yhdessä asuminen vaatii kykyä tehdä kompromisseja ja joustaa.

→ Nuorta voi pyytää haastattelussa kertomaan sellaisista tilanteista, joissa on joutunut joustamaan omista haluistaan tai tarpeistaan ja miten hän näissä tilanteissa toimi.

3. Persoonallisuus ja vuorovaikutustyyli

Vaikka kämppisten ei tarvitsekaan olla luonteeltaan samanlaisia, voidaan yhteiseloä helpottaa selvittämällä jo haastatteluvaiheessa, millaisia nuoret ovat ja miten he kommunikoivat.

→ Nuorta voidaan pyytää arvioimaan itseään esimerkiksi seuraavilla ulottuvuuksilla:

- selkeät pelisäännöt - rento meininki
- avoimuus - oma reviiri
- tärkeää olla samaa mieltä toisen kanssa - eriävät mielipiteet eivät häiritse
- suora kommunikointi - varovaiset kiertoilmaisut ja vihjeet

4. Arvot

Myös arvot liittyvät yhdessä asumiseen.

→ Haastattelussa on hyvä selvittää, mitkä näistä asumiseen liittyvistä tekijöistä ovat nuorille tärkeitä:

- avoimuus - yksityisyys
- selkeät pelisäännöt - joustavampi meininki

Lisäksi on haastattelussa olisi hyvä keskustella esimerkiksi suvaitsevaisuudesta, vakaumuksista sekä eettisistä periaatteista, esimerkiksi siitä, miten nuori suhtautuisi vaikkapa kämppiksen erilaiseen ruokavalioon tai tupakointiin.

5. Tavat

Tavoiltaan hyvinkin erilaiset ihmiset voivat jakaa arkensa sujuvasti, mutta toisen tavoista on hyvä olla selvillä.

→ Haastattelussa tulisi selvittää, miten yhteen muuttavat nuoret kohtaavat seuraavien asioiden suhteen:

- siisteys - sotku ei häiritse
- ei vieraita ilman erillistä sopimista - avoimet ovet
- yhteisten menojen tarkka jakautuminen - ei niin tarkkaa
- aikataulujen tarkkuus - löyhät ja muuttuvat aikataulut
- tiukat rutiinit - joustavuus ja spontaanisuus
- aamuvirkku - yökukkuja

6. Odotukset kimppa-asumiselle

Asunnon keskenään jakavilla nuorilla on suotavaa olla yhtenevät odotukset siitä, mitä yhdessä asuminen tulee olemaan. Tapojen lisäksi tämä liittyy muun muassa yhdessä vietettyyn aikaan.

→ Haastatteluissa voi tiedustella nuoren ajatuksia esimerkiksi siitä, toivooko hän kimppa-asumiselta yhteistä ajanviettoa ja ystävyyssuhteita vai pelkästään asunnon jakamista.

7. Muut tekijät

Jos saman katon alle muuttavat nuoret odottavat kimppa-asumiselta muutakin kuin pelkkää asunnon jakamista, on hyvä pohtia löytyisikö heiltä joitain yhteisiä kiinnostuksen kohteita.

→ Haastatteluvaiheessa voidaan keskustella harrastuksista, vapaa-ajanvietosta ja muista asioista, joihin nuori suhtautuu intohimoisesti.

Pelisäännöt

Kun nuoret on valittu asumaan kimppakämppään, voi heitä ohjeistaa luomaan pelisäännöt asumiselle. Pelisääntöjen laatiminen toimii keskustelunavaajana nuorten välillä siitä, millaista heidän yhteiselonsa tulee olemaan.

On tärkeää, että nuoret luovat yhdessä itselleen sopivan asumisen mallin. Siksi haluamme kannustaa kimppa-asumisesta puhumiseen ja avoimuuteen. Etukäteen keskustelemalla voidaan myös ennaltaehkäistä mahdollisia ristiriitoja tai väärinymmärryksiä.

Pelisäännöt kannattaa laatia ainakin näistä asioista:

Aikataulut

Aamuvirkku vai iltavirkku? Miten tullaan ja mennään? Ilmoitetaan-ko omista menoista kämppikselle?

Siisteys

Pitääkö kodin olla tip top siisti vai vähän sinne päin? Sovitaanko siivousvuoroista vai hoidetaanko vain omat jäljet?

Yhteistä ja omaa

Mitkä tilat, tavarat tai ruoat ovat yhteisiä ja mikä on omaa?

Vierailijat

Kuka saa tulla kylään ja kuinka usein? Pitääkö vieraista ilmoittaa etukäteen? Yökyläilyt?

Luottamus

Millaiset asiat ovat luottamuksen kannalta tärkeitä? Miten kämppiksen luottamuksen voi menettää?

Haasteet ja yllättävät tilanteet

Miten vaikeissa tilanteissa toimitaan? Miten kämppikselle annetaan "palautetta"?

Nuorelle on hyvä nimetä jo sopimusvaiheessa perehdyttäjää. Henkilön vaihtumista kokeilun alkuvaiheessa on syytä välttää.

Työsuhteeseen ei suositella sovellettavaksi koeaikaa, sillä työ on luonteeltaan kokeilevaa ja työsuhde solmitaan aluksi vain johtosikkin kuukausiksi

Työnantaja		TYÖSOPIMUS	
Työtä ja asumista nuorille ry			
Työnantajan koti- tai liikepaikka: Himala			
Yhteys- / vastuuhenkilö nuoren työtehtäviin liittyvissä asioissa: Petra Perehdyttävä, 050 123 1234			
Työntekijä			
Heta Hommailija		Henkilötunnus: 123456-1234	
Työntekijän osoite: Himakuja 2 A 2, 00000 Himala		Työntekijän puhelinnumero: 040 123 1234	
Tilinumero palkanmaksua varten: FI00 1234 1234 1234 12			
Työsuhde			
☐ Määräaikainen Määräaikaisuuden syy: Työn kokeiluluontoisuus		☐ Toistaiseksi voimassa oleva	
Työsuhde alkaa: 1.6.2018		Työsuhde päättyy: 1.12.2018	
Työtehtävät			
Pääasialliset työtehtävät			
Asukasillan järjestäminen kerhohuoneella kerran kuukaudessa, naapureiden avustaminen pyyntöjen mukaan Kunnossapito kierros kerran viikossa ja tarvittaessa ilmoitukset huoltoyritykseen. Sopimuksen mukaan myös muut työtehtävät.			
Palkka			
☐ Tuntipalkka		☐ Muu	
Palkka työsuhteen alussa: 19 euroa / tunti			
Palkanmaksukausi: 1 kk		Palkanmaksupäivä: Joka kuun 15. päivä	
Työaika			
10-20 tuntia kuukaudessa		Työajasta 10 h on työnantajan kanssa sovittua takuutuntityötä, ellei kuukausikohtaisesti ole päätetty käyttää työaikaa muihin tehtäviin.	

Palkka voidaan maksaa tilisiirtona kuukausittain tai laskuttaa työnantajalta sovitusti kevytyrittäjyys-palvelun kautta

Tästä työsopimuksesta on tehty kaksi samanlaista kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.	
Aika	Paikka
2.5.2018	Himala
Työntekijän allekirjoitus	Työnantajan allekirjoitus
Heta Hommailija	Petra Perehdyttävä

Kolme, mikäli mukana on Homma himaan -toimija

Takuutuntityö osana sopimusta on tärkeää etenkin, jos palkanmaksun perusteena on kevytyrittäjyyspalvelun kautta laskutetut tunnit. Näin nuoren toimeentulo ei vaarannu, vaikka naapurit eivät joka viikko tarvitsisikaan yhtä paljon apua.

Lähteet ja kirjallisuutta

[1] Second Overview of Housing Exclusion in Europe. (2017). Foundation Abbé Pierre & FEANTSA.

[2] Asunnottomat 2017. (2018). Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. [http://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2017\(46192\)](http://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2017(46192))

[3] Asuntopolitiikan kehittämiskohteita. (2017). Antikainen, Laakso, Lönnqvist, Pyykkönen, Soininvaara. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2017. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/O_61+2016.pdf

[4] Eriarvoisuutta käsittelevän työryhmän loppuraportti. (2018). Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 1/2018. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160706/01_2018_Eriarvoisuutta%20kasittelevan%20tryn%20loppuraportti_kansilla_netti.pdf

[5] Nuorten työllisyystilanne näyttää nyt hyvältä. (2018). Lindström. TEMatiikkaa-blogi. <http://tem.fi/blogi/-/blogs/nuorten-tyollisyystilanne-naytaa-nyt-hyvalta>

[6] Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus. Verkkojulkaisu, maaliskuu 2018. (2018). http://www.stat.fi/til/tyti/2018/03/tyti_2018_03_2018-04-24_tie_001_fi.html

[7] Mikä on Me-talo? (2018). Me-säätiö. <http://www.mesaatio.fi/me-talo/mika-me-talo-on/>

[8] Asunto ensin -malli. (2018). Asunto ensin. <http://asuntoensin.fi/>

[9] Ohjaamot tilastojen valossa vuonna 2017. (2018). Kohtaamo. http://kohtaamo.info/home/-/asset_publisher/zJCWPGOcV1WA/content/ohjaamot-tilastojen-valossa-vuonna-2017?inheritRedirect=false

[10] A Home of Your Own. (2017). Y-Säätiö. https://ysaatio.fi/assets/files/2018/01/A_Home_of_Your_Own_lowres_spreads.pdf

[11] Katse tulevaisuudessa. (2017). Nuorisobarometri 2016, infografiikat. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2017/03/nuorisobarometri2016-fin.pdf>

#hommahimaan